

บรรณานุกรม

หนังสือ

ภาษาไทย

ก. อรุณประเสริฐ (นามแฝง). หม่อมสมัยใหม่. (ม.ป.ท., ๒๕๓๓)

การสนทนา, กรม. รายงานคณะกรรมการศึกษาเรื่องการสร้างภาพยนตร์ไทย และ การนำภาพยนตร์ต่างประเทศเข้ามาฉายในประเทศไทย. พระนคร: กรมการสนทนา, ๒๕๑๕.

กาวิชัย, ชาร์ลส์. ผลแห่งการรบ. แปลจาก Beauty of the Season, โดย ท.ค.เส. (นามแฝง). (ม.ป.ท.), ๒๕๖๑.

_____ . แย้กเกอร์ตอน. แปลจาก Love the Tyrant, โดย จามจุรี (สันทนา ทรรทรานนท์). (ม.ป.ท.), ๒๕๕๕.

(กุลธลาม สายประภินธุ์). "เชิญจักษ์กับเรา," สถาปนุสรุข ๑ (มิถุนายน, ๒๕๑๑).

๓.

ชจร สุพานิช. ก้าวแรกของหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย. พระนคร: ไทยทิพย์-การ, ๒๕๐๘.

คนคง (หลวงอรรถเกษมภาษา). ปริศนาคาวสยาม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จีนโนสยามวารศัพท์, ๒๕๕๗.

คนคง (หลวงอรรถเกษมภาษา, ผู้แปล). ความลับในมหาสมุทร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๕๕.

คนธรรพ์ (นามแฝง). บ้านมหาภัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรนิทัศน์, ๒๕๖๐.

คลาร์ก, ลอเรนซ์. แสงสัจญา. แปลโดย พันแหลม (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-
เกล้าเจ้าอยู่หัว). (ม.ป.ท.); ๒๕๕๕.

คอเรลลี, แมรี. ความพยาบาท. แปลจาก Vendetta, โดย แม้วิน (พระยา-
สุรินทราชา). พิมพ์ครั้งที่ ๕. พระนคร: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๐๔.

_____ . เถาสวาท. แปลจาก Wormword, โดย แม่สมงค์ (มาลัย ชูสีนิจ).
พระนคร: แพร่พิทยา, ๒๕๑๐.

_____ . แอบแซงซ์. แปลจาก Absinth, โดย กุมารใหม่ (ชวลิต เสริมสร-
บุตร). กรุงเทพฯ: ศรีกรุง, ๒๕๕๖.

จำปาแก้วจำปาทอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ, ๒๕๒๓.

จุดจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระ-
จุดจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๑๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๓). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๕๘.

_____ . พระราชหัตถ์เลขา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีไปมา
กับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. พระนคร: ชน การ
กรุงศรีอยุธยา, ๒๕๑๔.

เจือ สตะเวทิน. คำบรรยายวิชาภาษาไทยชั้นสูงของชุมนุมภาษาไทยคุรุสภา.
พระนคร; คุรุสภา, ๒๕๑๐.

_____ . ศิลปการประพันธ์. พระนคร: นายจักรไทย, ๒๕๔๘.

ฉลองศรี นฤชิตพร เมศวร์. "ความสัมพันธ์ระหว่างหนังสืออ่านเล่นกับคะแนนวิชาภาษาไทย
ของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต แผนก
ภาษาไทย คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘ (อัครสำเนา)

ชุม จากฉิมรมย์ (นามแฝง). สมาคมทวาริต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๖๐.

ชั้นเฟลาเวอร์ (คุณหญิงจินการักษ์ (ผู้แปล). เครื่องเพชรของแกนเวอร์ส. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์กรุงเทพฯ: เกล็ดเมด, ๒๕๖๐.

_____ มรดกชั่วร้ายของตระกูล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, เกล็ดเมด,
๒๕๕๕.

เชย์เกส, ยอร์ช. ประมุขจาริกสยาม ภาคที่ ๑ ศิลาจาริกกรุงสุโขทัย หลักที่ ๑
พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๒๗.

เซียวตุ๊กเล็ง สี่บุญเรือง. "คำนำ," เพาะวิทยา. พระนคร: จีนโนสยามวารศัพท์,
๒๕๕๔. หน้า (๑).

ไซจีน. เล่ม ๑. พระนคร: องค์การคำของคุรุสภา, ๒๕๐๗.

คอกไม้สค (ม.ล.มยุภา นิรมานเทรินทร์). นิจ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร:
ดวงศึกษา, ๒๕๐๕.

การพระราชทานภาพ, สมเด็จพระบรมพระยา. "คำนำ," วงศ์เทวราช โดย พระบาท-
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ,
๒๕๖๕.

_____ "คำนำคณะกรรมการที่ไทยเรียนภาษาอังกฤษ," ชุมนุมพระนิพนธ์. พระนคร:
คลังวิทยา, ๒๕๕๔. หน้า ๑๗๐-๗๑.

_____ ตำนานเรื่องสามก๊ก. พระนคร: คลังวิทยา, ๒๕๐๖.

กุนาส, อเล็กซ์กระ. ทแกล้วทหารสามเกลอ แปลจาก The Tree Musketeers.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ - เกล็ดเมด, ๒๕๕๕.

เทียนทอง (นามแฝง (ผู้แปล). หมอบเออร์ตัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง,
๒๕๕๕.

น.น. (นามแฝง (ผู้แปล). บักตรสนเทห์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทย, ๒๕๕๘.

น.ม.ส. (กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (ผู้แปล). สี่ราชสมบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทย, ๒๕๕๓.

น.ส. (นามแฝง). ชีวิตแห่งความรัก. (ม.ป.ท., ๒๕๒๗).

นายแก้ว-นายขวัญ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว). นิทานทองอิน. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.).

นายสำราญ (หลวงวิลาศบริวัติ). นางเนรมิตร. (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), ระหว่างหน้า ๑๖๐-๒.

นิทานอิหร่านราชธรรม ฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๐๘.

บ. กากะบาท (นามแฝง (ผู้แปล). อำนาจแห่งความกล้าหาญ. (ม.ป.ท., ๒๕๕๘).

บทละครกรุงเก่า เรื่องนางมโนราห์และสังข์ทอง. พิมพ์ครั้งที่ ๕. พระนคร: กรมศิลปากร, ๒๕๑๒.

บลูมุน (นามแฝง (ผู้แปล). โศกแห่งความแค้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ-เกลิเมิ้ล, ๒๕๖๐.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. แนะแนวทางอ่านนวนิยาย (อนุสารหมวดวิชาภาษาไทย). นครปฐม: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๑๑.

_____ "หัวเดียวของวรรณคดีไทย," วรรณไวทยาการ: วรรณคดี. จัดพิมพ์โดยสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘. หน้า ๕๕ - ๑๕๖.

บูชนี, ไก. สหายพระเจ้า. แปลโดย ยูนิเตอร์ (ละม่อม สีนุญเรือง), กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จินโนสยามวารศัพท์, ๒๕๕๘.

เบ็นเน็คท์, โรล์ฟ. ประพตติการแห่งนายเรือเอกลอสเตสส์ แปลโดย พันแหลม
(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว). (ม.ป.ท., ๒๕๕๘).

ไบน์, เจมส์. ชมสวรรค์. แปลจาก Peeps at the Heavens โดย ฟุ้ง
เจริญวิทย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๖๑.

ป. กาญจนารัตน์ (นามแฝง). แกงพระยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บุญช่วยเจริญ,
๒๕๕๘.

ปฐมวัย (นามแฝง (ผู้แปล)). วาทนาของข้าพเจ้า. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง,
๒๕๖๐.

ประชุมปกรณัมภาคที่ ๑ นิทานอิหร่านราชธรรม ๑๒ เรื่อง. พระนคร: โรงพิมพ์โสภณ-
พิพรรฒธนากร, ๒๕๕๖.

ประเสริฐอักษร (กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์). ถาราทัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
บำรุงนุกุลกิจ, ๒๕๕๑.

พ.ศ.ม. (นามแฝง (ผู้แปล)). แยงคุร์ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย,
๒๕๕๘.

พิทยลาภพฤฒิยากร, กรมหมื่น. เรื่องพระราม. (พระนคร: โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์,
๒๕๐๖).

ห้ามุย (นามแฝง). ความเขลาของนักประพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง,
๒๕๕๘.

แมวกราว (ชิต บุรทัต). "ดิฉันผู้วาน้อย," เรื่องอ่านเล่นชนิดจับจิกจับใจ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๕๘, หน้า ๑๑๑ - ๑๑๒.

"นิคตณน," เรื่องอ่านเล่นชนิดจับจิกจับใจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์
ไทย, ๒๕๕๘, หน้า ๘๓ - ๑๑๐.

แมตทงก์ (มาลัย ชูพินิจ). เกิดเป็นหญิง. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา,
๒๕๐๔.

ยศ วัชรเสถียร. การประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย. พระนคร: แพรวพิทยา,
๒๕๐๖.

ยฺหิเตอร์ (ละม่อม สีนุญเรือง; (ผู้แปล). "ความเขลาของนายโปลิศ," นิตยสาร,
๑ (มีนาคม, ๒๕๕๕), ๕๕-

รังษีสวัสดิ์ (นามแฝง (ผู้แปล). ความลับของแคว้นเอส. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ศรีกรุง, ๒๕๖๐.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๓. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
พระนคร: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๔.

_____. รายงานหนังสือพิมพ์ข่าวซึ่งออกเป็นประจำในประเทศไทย. พระนคร:
ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๓๒.

ลพบุรี (ชุม ณ บางช้าง (ผู้แปล). ภัยแห่งประเทศอังกฤษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
กรุงเทพฯ-เกดิมัด, ๒๕๖๐.

เลอเคอ, วิดเดียม. ใครเป็นผู้ให้หญิงนี้ แปลโดย นวด ปาจิณพยัคฆ์. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ไทย, ๒๕๖๐.

_____. ภัยคือสตรี, แปลจาก Idol of the Town, โดย ชจร (นามแฝง).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๖๐.

_____. สตรีประหลาด, แปลโดย ชอนเง็อน (นามแฝง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
กรุงเทพฯ-เกดิมัด, ๒๕๖๐.

_____. สละบายของพระเจ้าซาร์ แปลจาก The Czar's Spy, โดย หลวงซี
(นามแฝง). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จินโนสยามวารศัพท์, ๒๕๕๕.

วรรณิ์ ก่อง เกียน. "หนังสือแปลในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทอักษรศาสตรบัณฑิต
 แผนกวิชาวรรณคดีศาสตร คณะอักษรศาสตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย,
 ๒๕๑๕. (อัครสำเนา.)

วิงก์, วิดเดียม. เจ้าแห่งลครสัทว, แปลโดย ศรีภาณุจนา (นามแฝง). กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๒๒.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๓ แก้ไขเพิ่มเติม.
 พระนคร: สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย, ๒๕๐๗.

วาระที่สุดของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ-เกดิเมด,
 ๒๕๖๐.

ศ.ร. (ม.จ. ทนึ่งสุขศรีสมร เกษมศรี (ผู้แปล). ต้นขั้วของยาพิษวายานา.
 (ม.ป.ท., ๒๕๕๕).

_____ . เต็ดมา อนุสรณ์แห่งความรัก. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๕๐๗.

ศรีพนนไชยเชียงเมียง. พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๖๓.

ศรีคำเกิง (นามแฝง). ทหารพระราม ๒. พระนคร: โรงพิมพ์เทพศิริรินทร์, ๒๕๗๔.

ศรีบุรพา (กุหลาบ สายประดิษฐ์). มารมณัส. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ,
 ๒๕๗๐.

_____ . ลูกผู้ชาย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร: ฅกุงศึกษา, ๒๕๑๐.

_____ . โลกสันนิวาส. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร: ฅกุงศึกษา, ๒๕๑๑.

_____ . สงครามชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร: ฅกุงศึกษา, ๒๕๐๘.

ศรีวัชรารและสุจินดา (นามแฝง). น้ำใจนายเรือโท. พระนคร: โรงพิมพ์ศรีกรุง,
 ๒๕๖๗.

ศรีสุวรรณ (หลวงนายวิจารณ์ (ผู้แปล). กอดลาปรีนเซส. (ม.ป.ท., ๒๕๕๖).

_____ . ทหารพระเจ้าโปเลียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรนิติ, ๒๕๕๕.

ส.น. (นามแฝง (ผู้แปล). สี่สกล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง, ๒๕๖๑.

ส.ส. (นามแฝง (ผู้แปล). ความผิดของบิดา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพฯ-
เกดิเมด, ๒๕๖๓.

สนิทน้อย (นามแฝง (ผู้แปล). วงชีวิตแห่งอันตรา. (ม.ป.ท., ๒๕๖๐).

สันต์ เทวรักษ์ (สันต์ ท. โกมลบุตร). บันไดแห่งความรัก. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
พระนคร: องค์การคาศของคุรุสภา, ๒๕๐๘.

สารานุกรมประพันธ์; หลวง. กำเนิดเชอร์ล็อกโฮลมส์. พระนคร: โรงพิมพ์หนังสือ
พิมพ์ไทย, ๒๕๓๓.

สีเทา พิณจุกกุด, และคนอื่นๆ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕.

สุคนธรส (ม.ล. รสสุคนธ์ อิศรเสนา (ผู้แปล). บ่อทองสนับ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ศรีกรุง, ๒๕๕๕.

สุจินกา (นามแฝง). เกาะน้อยกลางสมุทร. พระนคร: โรงพิมพ์บรรณวิจักษณ์,
๒๕๖๓.

เสถียร วิชัยลักษณ์. ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๔๖ กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๓๖.
พระนคร: นิติเวช, ๒๕๓๗.

แส ขจรศิลป์. สมุทรมิราชภักดีราชานุกรมในรัชกาลที่ ๕ พุทธศักราช ๒๕๓๗.
พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๗.

แสงทอง (หลวงบุญมานพพาคิษฐ์). ภาษาและหนังสือ. พระนคร: โอเดียนสโตร์,
๒๕๐๘.

แสงทอง (หลวงบุญমানพพานิชย์). รวมเรื่องคุณเล็ก. พระนคร: โรงพิมพ์เกติเมตต์,
๒๔๗๗.

_____. (ผู้แปล). สมบัติโบราณ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีกรุง; ๒๔๖๐.

วีวีแอร์, หลุยส์. พอดอง. แปลจาก Po Dang, โดย สันต์ ข. โกมลบุตร.
พระนคร: เสริมวิทย์วรรณการ, ๒๕๑๐.

อนุমানราชชน, พระยา. (ผู้แปล). อำนาจแห่งความพยายาม. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๕๘.

อรุณรัศมี บุญใหญ่วัฒน์. "คุณค่าของนวนิยายที่มีต่อการศึกษาของนักเรียนในระดับ
ป.กศ.." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตศึกษิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๘. (อัครสำเน.)

อากาศคำเกิง ทรัพย์สัน, ม.จ. นิเวศเมือง นีวขาว. พิมพ์ครั้งที่ ๗. แพร่พิทยา:
๒๕๑๘.

_____. วิมานทะเลาย. พิมพ์ครั้งที่ ๕. พระนคร: แพร่พิทยา; ๒๕๐๖.

แฮกการ์ค, เซอร์ เฮนรี โรเจอร์. โซไรกา. แปลจาก The Virgin of
the Sun, โดย เสรีบุรโกเศศ (พระยาอนุমানราชชน). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๕๘.

ภาษาอังกฤษ

Akinson, William P. On the Right Use of Books: a Lecture.
Boston: Roberts Brothers, 1878.

Allen, Walter Earnest. Writers on Writing. Boston: The
Writer, Inc., 1960.

- Barnhart, Clarence L. The New Century Cyclopedia of Names.
New York: Appleton-Century-Crofts, 1954. II, 1696.
- Bénet, William Rose. The Reader's Encyclopedia. 2d ed.
New York: Thomas Y. Crowell Company, 1965.
- Brooks, Cleanth and Robert Pennth Warren. Understanding Fiction. 2d ed. New York: Appleton-Century-Crofts, Inc., 1959.
- Dickinson, David H. Introduction to Literature for Thai Students. Bangkok: Ministry of Education, 1958.
- Drewry, John E. Writing Book Reviews. Boston: The Writer Inc., 1966.
- Funk, Isaac K. (ed.) Funk and Wagnalls New Standard Dictionary of the English Language. New York: Funk & Wagnalls, 1963.
- Haines, Helen E. Living with Books, the Art of Book Selection. 2d ed. New York: Columbia University Press, 1952.
- Hight, Gilbert. Peoples Places and Books. New York: Oxford University Press, 1953.
- Komroff, Manuel. How to write a Novel. Boston: The Writer, Inc., 1950.
- Kunitz, Stanley J. European Authors 1000-1900, a Biographical Dictionary of European Literature. New York: H. W. Wilson Company, 1967.
- _____, and Howard Haycraft. Twentieth Century Authors; a Biographical Dictionary of Modern Literature. New York: H.W. Wilson Company, 1950.
- Leach, Maria. (ed.) Funk & Wagnalls Standard Dictionary of Folklore, Mythology and Legend. New York: Funk & Wagnalls, 1950. II, 612. "Legend."
- McGraw, Eloise, Jarvis. Techniques of Fiction Writing. Boston: The Writer, Inc., 1959.

- Rockwell, F.A. Modern Fiction Techniques. Boston: The Writer, Inc., 1962.
- Shipley, Joseph. (ed.) Dictionary of World Literary Terms. Boston: The Writer, Inc., 1970.
- Watt, Homer A. and A., William W. Dictionary of English Literature. rev. ed. New York: Barnes & Nobles, 1964.
- Watt, Ian, "Novel," Encyclopedia Britannica. edited by Warren L. Preece, XIV (1968), 674-5.
- Widdemer, Margaret. Basic Principles of Fiction Writing. Boston: The Writer, Inc., 1953.

วารสาร

- เกษมสันต์โสภาคย์, พระองค์เจ้า. "คำนำ," กรอุโฆษ, ๑(กรกฎาคม, จ.ศ. ๑๓๓๖ (พ.ศ. ๒๔๑๓), (๑)
- กนดง (หลวงอรอดเกษมภาษา (ผู้แปล). "สืบเรื่องโจรสลามสอง," ศรีกรุง, ๒(สิงหาคม, ๒๔๕๘), ๑๓๐๓
- ครูเทพ (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี). "การทดลองของศาสตราจารย์," ไทยเกษม, ๑(มกราคม, ๒๔๖๓), ๑๓๒๘-๕.
- คอเรลลี, แมรี. "สมบัติอมรินทร์," แปลจาก In Cupid's Chain, โดย ศรีสุวรรณ (หลวงนัยวิจารณ์), ศรีกรุง, ๔(กันยายน, ๒๔๕๘), ๖๑
- "คำแถลงการณ์," ไทยเกษม, ๑(เมษายน, ๒๔๖๓), ๒.
- "คำแถลงการณ์คณะกรรมการราษฎร" เกี่ยวแก่พระราชบัญญัติสมุด เอกสาร และหนังสือพิมพ์แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๕๕, " ราชกิจจานุเบกษา, ๔๕(๒๕ กันยายน, ๒๔๕๕), ๔๐๓-๔.

"คำนำ," กุสศสมิต, ๑(ธันวาคม, ๒๕๖๑), ๖.

"คำนำ," สารานุกรม, ๑(กุมภาพันธ์, ๒๕๖๔), ๗-๘.

เกษตร (นามแฝง). "หลักของการประพันธ์," ไทยเซหม, ๔(มีนาคม, ๒๕๖๔),

๑๓๑๓.

จ. โรจนพัทธ์ (นามแฝง). "กำไลอุบาทว์," ไทยเซหม, ๑(ธันวาคม, ๒๕๖๓),

๑๐๑๑ -

เจือ สตะเวทิน. "สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ากับภาษาและหนังสือ," ภาษาและหนังสือ, ๕(พฤศจิกายน, ๒๕๕๕), ๒.

"แจ้งความ," ศัพท์ไทย, ๑(กันยายน, ๒๕๖๔), ไม่มีเลขหน้า.

ช.ท.ป. (นามแฝง). "น้ำใจของคุณแม่," ศัพท์ไทย, ๑(มีนาคม, ๒๕๖๔), ๑๐๖๒-

ชดธิรา กลัดถ้อย. "วิเคราะห์นักวิจารณ์วรรณกรรมรุ่นใหม่," อักษรศาสตร์ปริทรรศน์, ๑(กรกฎาคม, ๒๕๖๖), ๓๙-๔๔

ชัย เรื่องศิลป์. "ถินขอลา," ศัพท์ไทย, ๓(กุมภาพันธ์, ๒๕๖๖), ๑๑๕๐-

ชาวคณะเก่ายุติธรรม (นามแฝง). "หมายเหตุประจำเดือน," ศรีกรุง, ๔(พฤษภาคม, ๒๕๖๐), ๑๑๖๖-๓๑.

ชาวเหนือ (กระสินธุ์ เณรายน). "โศกพิศาวเหนือ," เสนาศึกษาและแนววิภาษศาสตร์, ๕(พฤษภาคม, ๒๕๖๖), ๖๔-๗๔.

เขี้ยวอุกเส็ง สีนุญเรื่อง. "คำนำ," เพาะวิทยา. กรุงเทพฯ: จินโนสยามวารศัพท์, ร.ศ. ๑๓๐ (พ.ศ. ๒๔๕๔).

กอกไม้สด (น.ล.บุษยา นิมมานเหมินทร์). "เน็ท," ไทยเซหม, ๖(พฤศจิกายน, ๒๕๖๒), ๑๐๑๖-

คอกไม้สด (ม.ล.บุษมา นิรมานเทมิตร). "ศัตรูของเจ้าหล่อน," ไทยเซหม,
(มิถุนายน, ๒๔๗๒), ๒๗๕-

คอยด์, เซอร์ อาร์เธอร์ โคนัน. "จนจะไถ่เมืองขึ้น," แปลโดยศรีสุวรรณ
(หลวงนัยวิจารณ์), ศรีกรุง, ๓(สิงหาคม, ๒๔๕๕), ๑๔๗-๑๕๑.

_____. "ช่วยกองทัพ," แปลโดย ศรีสุวรรณ (หลวงนัยวิจารณ์), ศรีกรุง,
๓(มิถุนายน, ๒๔๕๕), ๑๓๕-๖๘.

_____. "เคื่อนประหลาด," แปลจาก Memoirs of Sherlock Holmes,
โดย ส. อันทริกานท์ (ขุนสอนสุขกิจ). เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์,
๓(กรกฎาคม, ๒๔๖๖), ๓๔-๖๔.

_____. "ทหารพระเจ้านโปเลียน," แปลจาก Exploit and Adventures
of Brigadier Gerard, โดย ศรีสุวรรณ (หลวงนัยวิจารณ์).
นฤพิทยา, ๑(มิถุนายน, ๒๔๕๖), 1 -

_____. "ทหารพระเจ้านโปเลียนกับโคกระพิง," แปลโดย ศรีสุวรรณ (หลวง
นัยวิจารณ์). ศรีกรุง, ๑(กันยายน, ๒๔๕๖), 10-

_____. "นักสืบรอยที่สอง" แปลจาก The Adventure of the Second
Stain, โดย ศรีสุวรรณ (หลวงนัยวิจารณ์). นฤพิทยา, ๑(มีนาคม,
๒๔๕๕), ๕๐-

คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระบรมราชา. "ซึ่งข้างจับตักแทน." โดย กรมหมื่นคำ
ทรงราชานุกาพ. วิจิตรนิพนธ์, ๕ แฉก ๒๕, ๓๐ (๑๗, ๒๔ พฤษภาคม,
ร.ศ. ๑๑๓ (พ.ศ. ๒๔๓๗), ๓๔๔-๗, ๓๕๖-

_____. "นิทานเรื่องโขง." โดย กรมหมื่นคำทรงราชานุกาพ. วิจิตรนิพนธ์,
๕ แฉก ๔ (๒๓ พฤศจิกายน, ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖), ๕๖-

คำทรงราชานุภาพ, สมเด็จพระนเรศวรมหาราช. "เรื่องประหลาดกุดๆ." โดย กรมหมื่น-
คำทรงราชานุภาพ. วชิรญาณวิเศษ, ๕ แฉก ๖ (๗ ธันวาคม, ร.ศ. ๑๑๒
(พ.ศ. ๒๔๓๖), ๖๗-๗๑.

กุสุมิต, ๑(กรกฎาคม, ๒๔๖๑), (๑).

กุมาร, อเล็กซ์จอร์. "ชิกามหาราช," แปลโดย ศรีวิศวา (ม.ด.ฉอาน อิศรศักดิ์).
สารานุกรม, ๒(กุมภาพันธ์, ๒๔๕๕), ๔๗-

_____ "พระนางฟลาเวีย," แปลโดย ศรีวิศวา (ม.ด.ฉอาน อิศรศักดิ์).
สารานุกรม, ๑(กุมภาพันธ์, ๒๔๖๔), ๔๕-

_____ "มาเรียนนา," แปลโดย แสงทอง (หลวงบุญแมนพรพาณิชย์). ศรีกรุง,
๑(เมษายน, ๒๔๕๘), ๔๓-๔๔.

อุลภวิทยา, ๑(พฤศจิกายน, ๒๔๕๓), (๑).

ทวีตฤกษ์, ๑(เมษายน, ๒๔๕๗), (๑).

ทองแท้ สกศรีทอง (ผู้แปล). "ณ เซนต์โยเซฟในรัสเซีย," เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์,
๑๒(เมษายน, ๒๔๗๑), ๕๖๓-

ทองหยิบ (นามแฝง). "น้ำใจหญิง," ศัพท์ไทย, ๒(กรกฎาคม, ๒๔๖๖), 205-

ไทยเชรม, ๑(พฤษภาคม, ๒๔๖๗), (๑).

ไทยเอด, ๑(ตุลาคม, ๒๔๕๖), (๑).

ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. "คำนำ," ลัทธิวิทยา, ๑(กรกฎาคม, ร.ศ. ๑๑๕
(พ.ศ. ๒๔๓๓), (๑).

โรมัส, โดเวด. "พรายทะเล," แปลจาก The Sea Devil โดย ชนพันธ์
(นามแฝง). เวียงมยุ, ๒(มีนาคม, ๒๔๗๑), ๒๓-

นราธิปประพันธ์พงศ์, กรมพระ. "ตามอกสอดคําเห็น," โดย กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์. วชิรญาณวิเศษ; ๕ แผ่น ๒๖ (๒๖ เมษายน, ร.ศ. ๑๑๓ (พ.ศ. ๒๔๓๗), ๓๐๙-๑๐.

_____ "ยังงัดคิดถึงไก่อ เป็นอีสาวที่ซัด." โดย กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์. วชิรญาณวิเศษ, ๕ แผ่น ๑, ๒, ๓ (๒, ๕, ๖ พฤศจิกายน; ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖), ๕-๑๐, ๑๕-๒๑, ๓๑-๓.

_____ "อิล่อยป้อยแฉ," โดย กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์. วชิรญาณวิเศษ, ๕ แผ่น ๒ (๕ พฤศจิกายน, ร.ศ. ๑๑๒ (พ.ศ. ๒๔๓๖), ๒๑-๓.

นวนาค (คุณ ประภาวิวัฒน์). "คุยกันถึงนักประพันธ์รุ่นเก่า," ภาษาและหนังสือ, ๔ (พฤษภาคม, ๒๕๐๖), ๑๑๘.

นาคเรข (อ้วน นาคกรพรพ). "วาสนาน่าสง," มหาวิทยาลัย, ๑ (พฤษภาคม, ๒๕๖๖), ๒๘.

นายแก้ว-นายขวัญ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว). "ก้านนค้งบ้านโยคี," ทวีปปัญญา, ๒ (มกราคม, ๒๕๕๓); ๓๓๗-๓๓.

_____ "เข้มร่อยคอกไม้," ทวีปปัญญา, ๒ (ตุลาคม, ๒๕๕๓), ๖๕-๕๑.

_____ "ความลักแผ่นดิน," ทวีปปัญญา, ๑ (มิถุนายน, ๒๕๕๓), ๕๓-๖๘.

_____ "นาคพระโขนงที่สอง," ทวีปปัญญา, ๑ (เมษายน, ๒๕๕๓), ๒๑-๕.

_____ "นายจรรยาเศรษฐี," ทวีปปัญญา, ๓ (กันยายน, ๒๕๕๔), ๖๘๑-๗๐๕.

_____ "นายสวัศกวีคู่มา," ทวีปปัญญา, ๑ (กรกฎาคม, ๒๕๕๓), ๓๖-๗๑.

_____ "นายสุวรรณฤกษ์โมย," ทวีปปัญญา, ๑ (พฤษภาคม, ๒๕๕๓), ๓๕-๗๑.

_____ "นายอำเภอบ้านทับกว้าง," ทวีปปัญญา, ๓ (พฤษภาคม, ๒๕๕๔), ๒๕๕-๗๐.

นายแก้ว-นายขวัญ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว). "บรรยายภาพที่บาง-
ขุนพรหม," ทวีปดุษฎี, ๓(มิถุนายน, ๒๔๔๘), ๓๑๔-๓๕.

_____. "ยาม่าบั้งกะโล," ทวีปดุษฎี, ๑(สิงหาคม, ๒๔๔๗), ๕๖-๗๖.

_____. "สร้อยคอสร้อยขี้," ทวีปดุษฎี, ๒(กันยายน, ๒๔๔๗), ๕๖-๕๗.

_____. "ระเเคนสันไค," ทวีปดุษฎี, ๔(ธันวาคม, ๒๔๔๘), ๑๐๐๔-๑๐.

_____. "หนังสือจากเมืองแอริก," ทวีปดุษฎี, ๒(พฤศจิกายน, ๒๔๔๗);
๑๔-๓๕.

_____. "หูกทวิค," ทวีปดุษฎี, ๒(กุมภาพันธ์, ๒๔๔๗), ๓๔๗-๕๕.

_____. "อายมันมือเหล็ก," ทวีปดุษฎี, ๒(มกราคม, ๒๔๔๗), ๓๐๗-๓๐๘.

นายท่าเรือ (นามแฝง). "หลังฉากนักประพันธ์ อินเตอร์วิวครูเทพ," สุภาพบุรุษ,
๑(มีนาคม, ๒๔๗๒), ๑๕๖๕.

"บัญญัติเหรียญจิตรฤกษ์," จิตรฤกษ์วิเศษ, ๔ แขน ๔๕ (ตุลาคม, ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ.
๒๔๗๒), ๕๗๕-๗).

บางขุนพรหม (หลวงรัชฎการโกศล). "หมายเหตุประจำเดือน," ศรีกรุง,
๔(เมษายน, ๒๔๖๐), ๑๐๒๔-๕.

บุทรง (สก กูรมะโรหิต). "เพลิงธรรมชาติ," สุภาพบุรุษ, ๒(กรกฎาคม, ๒๔๕๕),
๕๕๕.

ป. บุรณศิริปิน (นามแฝง). "ความรักคือกระแสน้ำไหล," สารานุกรม, ๒(สิงหาคม,
๒๔๗๐), ๒๓๑๐-๑๑.

"ประกาศตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว,"
ราชกิจจานุเบกษา, ๒๗(๑๑ มกราคม, ๒๔๕๓), ๑๒๔.

"ประกาศผู้รับเสนาบดีกระทรวงมหาดการ," ราชกิจจานุเบกษา, ๒๘ (๑๔ พฤศจิกายน,
๒๕๕๔), ๓๒๖.

ประจักษ์ พันธุ์โพธิ. "หมื่นศรีสทเทพ," สารานุกรม, ๑ (เมษายน, ๒๕๕๔),

ประทุมพร วัชรเสถียร. "วรรณกรรมการเมือง," ภาษาและหนังสือ, ๔ (ตุลาคม,
๒๕๕๕), ๑๑๑-๓.

มดุง (นามแฝง). "คำนำ," มดุงวิทยา, ๑ (มีนาคม, ๒๕๕๕), (๑):

มดุงวิทยา, ๑ (มีนาคม, ๒๕๕๕), (๑).

ฝรั่งพระอภัย (นามแฝง (ผู้แปล). "สะพานหัก," ทวีปอุษาค, ๑ (มิถุนายน, ๒๕๕๗),
๔๘

พ. เนตรรังษี (พจน์ เนตรรังษี). "สถาปณสมัย," เสนาศึกษาและแนววิทยาศาสตร์,
๑๒ (พฤษภาคม, ๒๕๕๑), ๓๗-๔๑.

"พระราชบัญญัติกรรมสิทธิผู้เช่าหนังสือพุทธศักราช ๒๕๕๗," ราชกิจจานุเบกษา, ๓๑
(๒๐ ธันวาคม, ๒๕๕๗), ๔๒๓.

"พระราชบัญญัติกรรมสิทธิผู้เช่าหนังสือ ร.ศ. ๑๒๐," ราชกิจจานุเบกษา, ๑๔
(๑๕ สิงหาคม, ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔), ๒๘.

"พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๕๕๔," ราชกิจจานุเบกษา,
๔๘ (๒๑ มิถุนายน, ๒๕๕๔), ๑๒๘-๙.

"พระราชบัญญัติประถมศึกษา พระพุทธศักราช ๒๕๖๔," ราชกิจจานุเบกษา, ๓๘ (๒๓
กันยายน, ๒๕๖๔), ๒๕๖-๘.

"พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๑," ราชกิจจานุเบกษา, ๓๕
(๘ มิถุนายน, ๒๕๖๑), ๑๑๐.

"พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสารและหนังสือพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๖๕," ราชกิจจานุเบกษา,
๓๕ (๓๐ มกราคม, ๒๔๖๕), ๕๖๔-๕๖๕.

"พระราชบัญญัติสมุค เอกสาร และหนังสือพิมพ์ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕,"
ราชกิจจานุเบกษา, ๕๕ (๒๕ กันยายน, ๒๔๗๕), ๕๐๑๖.

"พระราชบัญญัติ สมุค เอกสาร และหนังสือพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๗๐," ราชกิจจานุเบกษา,
๕๔ (๕ กันยายน, ๒๔๗๐), ๑๔๔-๕.

พันธุงาม (ม.จ. พงศ์รุจา รุจิรัชย์). "เกาะกาฬ," เวียงมยุ, ๑ (ธันวาคม, ๒๔๖๕),
๕๓๕-

พันสาม (นามแฝง) (ผู้แปล). "เจ้าแห่งความแค้น," ศัพท์ไทย, ๓ (ตุลาคม, ๒๔๖๓),
๑๖๔๑-

พิชิตปรีชากร, กรมหลวง. "เรื่องสนุกนั้น," โดย กรมหมื่นพิชิตปรีชากร.
วรรณคดีพิเศษ, ๑ แผ่น ๒๔ (พฤศจิกายน, จ.ศ. ๒๕๕๔ (พ.ศ. ๒๔๗๕),
๗๒๓-๕.

พิมพ์วัลลภ (นามแฝง). "พูดกับนักประพันธ์," นารีนาถ, ๑ (ตุลาคม, ๒๔๕๔),
๓๗๑-๕.

เพ็ญศรี (นามแฝง). "ศักรุกรัก," ศัพท์ไทย, ๓ (กุมภาพันธ์, ๒๔๖๖), ๑๑๕๕-

(มังกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ). "แจ้งความ," ทวีปอยู่, ๑ (เมษายน,
๒๔๕๗), ๗๖-๗.

แม่อนงค์ (มาลัย ชูพินิจ). "ศีกอนงค์," เสนาศึกษาและแนววิทยาศาสตร์, ๑๐
(ธันวาคม, ๒๔๖๕), ๒๐๓๓-

ยศ วัชรเสถียร. "การเขียนนวนิยายของนักประพันธ์ในปัจจุบัน," สังคมศาสตร์-
ปริทัศน์, ๑ (มกราคม, ๒๕๕๒), ๑๑๕-๖.

รัฐวน อินทรกำแหง และชวลีรา สักยาวัฒนา. "การประเมินค่าวรรณกรรม-
ปัจจุบัน." บทความประกอบการสัมมนาการสอนวรรณคดีไทยปัจจุบันระดับอุดม-
ศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๓-๕ พฤษภาคม
๒๕๑๖.

เรียงรมย์, ๑(พฤศจิกายน, ๒๕๖๔), (๑).

โรเมอร์, แซกซ์ "แมลงป่องทอง," แปลโดย รามจิตติ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-
เกล้าเจ้าอยู่หัว). กุหลาบสมิต, ๔(กรกฎาคม - กันยายน, ๒๕๖๓), ๓

ลัทธิวิทยา, ๑(กรกฎาคม, ๒๕๕๓), (๑).

เลอเกอ, วิลเดียม. "กรมสืบราชการลับ," แปลโดย สุทธิ จุลพุกณะ. เสนาศึกษา-
และแนววิทยาศาสตร์, ๕(ธันวาคม, ๒๕๖๔), ๑๒๖๓-

_____. "คดีลึกลับแห่งมหานคร," แปลจาก Mystery of the Great
Cities, โดย รามจิตติ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว).
ศัพท์ไทย, ๑(กันยายน, ๒๕๖๔), ๑๙๓-

_____. "ความลับของถุงมือซ้าย," แปลโดย ป. หุวานนท์ (ปลั่ง หุวานนท์).
ไทยเกษม, ๖(ตุลาคม, ๒๕๖๔), ๔๔๑-

_____. "ความลับแห่งปอกศกาม," แปลโดย พลอย พรปรีชา. เสนาศึกษา-
และแนววิทยาศาสตร์, ๕(เมษายน, ๒๕๖๔), ๓๔๓-

_____. "เจ้าลึกลับ," แปลโดย พลอย พรปรีชา. ไทยเกษม, ๑(พฤษภาคม,
๒๕๖๓), ๔๓-

_____. "นารีใจร้าย," แปลโดย พลอย พรปรีชา. เสนาศึกษาและแนววิทยา-
ศาสตร์, ๗(กรกฎาคม, ๒๕๖๖), ๘๑๒-

เลอเคอ, วิลเดียม. "ราสปูตินทูทแห่งกาลิ," แปลจาก Rasputin the Minister of Evil, โดย นวด ปาจิณพยัคฆ์. เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๕(มกราคม, ๒๔๖๓), ๕๒

_____ "สมมติไอยคุปต์," แปลจาก The Lost Million, โดย นักเรียน นายร้อยมีเกซ (นามแฝง). เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๒(กันยายน, ๒๔๖๐), ๖๔๗

_____ "หัตถ์พระอะหล่า," แปลโดย พลอย พรปรีชา. เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๖(มกราคม, ๒๔๖๔), ๑๘

เลอบลองก์, มอริซ. "ข้าหลวงต่างประเทศ," แปลจาก King's Manager โดย บางขุนพรหม (หลวงรัฐการโกศล). ศรีกรุง, ๑(กันยายน, ๒๔๕๖), ๒๘

_____ "อาร์แซนลูแปง," แปลจาก Arsène Lupin, โดย บางขุนพรหม (หลวงรัฐการโกศล). ศรีกรุง, ๑(พฤศจิกายน, ๒๔๕๖), ๕๒

วิจารณ์, ๑(ตุลาคม, ร.ศ. ๑๑๓ (พ.ศ. ๒๔๓๗), (๑).

วิจารณ์วิเศษ, ๑ แฉก ๑ (พฤษภาคม, จ.ศ. ๑๒๔๗), (๑).

วิฑก (นามแฝง). "อันตะวาทิ," ไทยเชชม, ๖(สิงหาคม, ๒๔๗๒), ๕๒๕-๓๐.

ศรีกรุง, ๑(กันยายน, ๒๔๕๖), (๑).

ศัพท์ไทย, ๑(กันยายน, ๒๔๖๔), (๑).

ศิระศรียานนท์ (พระวร เวทยพิสิฐ). "หมายเหตุเบ็คเตล็ด." เรังรมย์, ๑(พฤษภาคม, ๒๔๗๐), ๒๐๕๘-๙.

_____ "หมายเหตุเบ็คเตล็ด," เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๑๖(มกราคม, ๒๔๗๑), ๑๕๓.

ส. ชรรมยศ (แสน ชรรมยศ). "ชีวิตและงานของศรีปราชญ์ การแบ่งศิลปะแห่ง
วรรณคดีสยาม," หนังสือพิมพ์กึ่งหนึ่ง, ๕๕(มีนาคม, ๒๕๑๕), ๑๐๕-๑๑๐.

ส.ส. (นามแฝง). "หมายเหตุประจำเดือนเรื่องการแต่งหนังสือ," ศรีกรุง,
๒(ตุลาคม, ๒๕๕๘), ๑๒๓๐-๑.

ส่ง เพาะสิค. "น้ำใจของนรา," เรียงรมย์, ๑(พฤษภาคม, ๒๕๗๐), ๒๕๑๕-

สันต์อักษรสาร, หลวง. "กกโฮ," ศัพท์ไทย, ๑(ตุลาคม, ๒๕๖๔), ๑๘๒๕-

สมานมิตรบรรเทิง, ๑(กรกฎาคม, ๒๕๖๕), (๑).

สมุทรหอม (พลพันธ์ หุ่มแพร). "ณธรรม," ไทยเขษม, ๑(พฤษภาคม, ๒๕๖๔),
๓๕-๕๒.

_____. "ฮ่อจ่าย," ศัพท์ไทย, ๑(เมษายน, ๒๕๖๕), ๑๑๖๕-

สยามมวย, ๑(กรกฎาคม, ๒๕๕๕), (๑).

สวนอักษร, ๑(พฤศจิกายน, ๒๕๖๕), (๑).

สารานุกรม, ๑(กุมภาพันธ์, ๒๕๖๔), (๑).

สารานุกรมประพันธ์, หลวง. "นำของบรรณาธิการ," เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์,
๔(ตุลาคม, ๒๕๖๖), ๑๓๐๕.

_____. "นำของบรรณาธิการ." เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๕(มิถุนายน,
๒๕๖๖), ๓๓๕-๔๐.

_____. "บรรณาธิการแฉ่ง," เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๕(กรกฎาคม,
๒๕๖๕), ๓๕๓.

_____. "แพรคำ," เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์, ๑๒(มีนาคม, ๒๕๖๕),

สารานุกรมประพันธ์, ทดลอง. "หน้าผี," เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์, ๔ (ธันวาคม, ๒๕๖๖), ๕๖๘ -

สาย ไชยสุก (ณัฏฐ). "สมณาคณความรัก," เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์, ๔ (ธันวาคม, ๒๕๖๖), ๑๕๖๘ -

สิทธิ พิณภูวกล. "แนวโน้มของวรรณกรรมไทยปัจจุบัน," เอกสารประกอบการสัมมนาการสอนวรรณกรรมไทยปัจจุบันระดับอุดมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ โรงแรมรถไฟ ระหว่างวันที่ ๓-๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี. "แนวคิดของนักเขียนไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ - ปัจจุบัน," เอกสารประกอบการสัมมนาการสอนวรรณกรรมไทยปัจจุบันระดับอุดมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ โรงแรมรถไฟ ระหว่างวันที่ ๓-๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖.

สุภาพบุรุษ, ๑ (มิถุนายน, ๒๕๖๖), (๑).

เสนาศึกษาและแผ่วิทยาศาสตร์, ๑ (มกราคม, ๒๕๕๘), (๑).

เสถียร จันทิมาธร. "แนวคิดของนักเขียนไทยระหว่าง ๒๕๖๕ - ๒๕๖๘," เอกสารประกอบการสัมมนาการสอนวรรณกรรมไทยปัจจุบันระดับอุดมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ โรงแรมรถไฟ ระหว่างวันที่ ๓-๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖.

อาัยณโฆ (ชนนิกิจวิจารณ์). "คาบศักดิ์เหล็กน้ำพี้," ไทยเชษฐ, ๑ (สิงหาคม, ๒๕๖๖), ๕๘๑ -

ฮอวกันส์, แอนโทนี โยป. "เคานต์แอนโทนีโอ," แพลตฟอร์ม แสงทอง (ทดลอง - บุญมานิพนธ์), ศรีกรุง, ๑ (กันยายน, ๒๕๕๘), ๘๗ -

แฮกการ์ด, เซอร์ เฮนรี โรเจอร์. "บุปผาเทวี," แปลจาก Allan and the Holy Flower, โดย สมจินตนา (นามแฝง). สวนอักษร, ๑ (ธันวาคม, ๒๕๒๕), ๓๙๕-

_____ "สาวสองพันปีคืนชีพ," แปลจาก Ayesha; The Return of She, โดย ทวีจิตต์ (นามแฝง) และ อม ไชยวสุ. สวนอักษร บรรเทา, ๑ (กันยายน, ๒๕๒๕), ๑๕๖

_____ "อัสนาเทวี," แปลจาก Allan Quarterman, โดย โกลโรทิต (นามแฝง). ไทยเข้ม, ๒ (มิถุนายน, ๒๕๒๕), ๒๗๐-

สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ ชุณวจิตรมาตรา ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖

สัมภาษณ์ เจือ สตะเวทิน ๑๒ เมษายน ๒๕๑๕

สัมภาษณ์ ชัย เรื่องศิลป์ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๖

สัมภาษณ์ เป็ลลิ่ง ณ นคร ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๖

สัมภาษณ์ สันต์ เทวรักษ์ (สันต์ ท. โกมลบุตร) ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๖

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อนิยายถึงพงสาวดารจีนที่แปลเป็นไทยตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ จนถึงรัชกาลที่ ๖

รัชกาลที่ ๑

๑. เรื่องไซฮัน แปลก่อน พ.ศ. ๒๓๔๔ เป็นหนังสือ ๓ เล่มสมุดไทย. โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๗
๒. เรื่องสามก๊ก แปลก่อน พ.ศ. ๒๓๔๔ เป็นหนังสือ ๕๕ เล่มสมุดไทย. โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๔

รัชกาลที่ ๒

๓. เรื่องเฉียดก๊ก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดเกล้าฯ ให้แปลเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๖ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๓.
๔. เรื่องทองสิน สันนิษฐานว่าแปลเมื่อรัชกาลที่ ๒ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔
๕. เรื่องตั้งฮัน สันนิษฐานว่าแปลในรัชกาลที่ ๒ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔

รัชกาลที่ ๔

๖. เรื่องไซจิน สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้หลวงพิชัยวาริแปลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๑ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖
๗. เรื่องตั้งจิน สันนิษฐานว่าแปลเนื่องกันกับเรื่องไซจิน โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖
๘. เรื่องนำซอง สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แปล โรงพิมพ์หลวง พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔

๘. เรื่องชุธัจฉิง เจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ให้เงินขึ้นกิม กับจีนเฟ่ง แผลเมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๘
กล่าวกันว่าสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (จี่) วัดประยูรวงศาวาสเป็นผู้แต่งภาษาไทย
โรงพิมพ์หมอมสมิธ พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑
๑๐. เรื่องน้ำปักชอง หลวงพิศาลศุภผล ให้เงินขึ้นกิมแผล เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘ โรงพิมพ์หลวง
พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓
๑๑. เรื่องหงอไก่ สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แผล เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘
โรงพิมพ์หลวง พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๑
๑๒. เรื่องบ้านช่วยเหลา สันนิษฐานว่าสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แผล
โรงพิมพ์หมอมอริคเด พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓
๑๓. เรื่องโหวงโหวงไช สันนิษฐานว่าสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แผล
โรงพิมพ์หมอมอริคเด พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑
๑๔. เรื่องโหวงโหวงหน้า สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้เงินโตแผลเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๐๐ โรงพิมพ์หมอมอริคเด พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔
๑๕. เรื่องชวยงัก สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้เงินโตกับจีนแสนอันแผล
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๐ โรงพิมพ์หลวง พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖
๑๖. เรื่องชองกั้ง สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แผลเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ โรงพิมพ์
หลวง พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒
๑๗. เรื่องเม่งเฉียว สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แผล (ไม่ปรากฏปี) โรงพิมพ์
หลวง พิมพ์ครั้งแรกในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔

รัชกาลที่ ๕

๑๘. เรื่องโคเถ็ก เจ้าพระยาภาณุวงศ์ ให้หลวงพิพิธภัณฑวิจารณ์แปลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๐
โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๔
๑๙. เรื่องช่วยถึง ไน้ทรายยูแปด โรงพิมพ์ศรีเจริญ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖
๒๐. เรื่องเส้าปัก สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้แปลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๓ โรงพิมพ์
หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๔
๒๑. เรื่องขียนกุ่มเจดียง สันนิษฐานว่าสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ให้แปล
โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖
๒๒. เรื่องซีเคงซันเจงไซ สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้จีนโคแปลเมื่อ พ.ศ.
๒๔๑๒ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗
๒๓. เรื่องเองเดียดค้วน สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ให้แปลเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๓
โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๒
๒๔. เรื่องอิกวงหมา สันนิษฐานว่าสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ให้แปล โรงพิมพ์
หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๒
๒๕. เรื่องไต้ฮังเผ่า สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้หลวงพิชัยวาริแปลเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๑๒ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒
๒๖. เรื่องเซียวฮังเผ่า สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้หลวงพิชัยวาริแปล เมื่อ
พ.ศ. ๒๔๑๓ โรงพิมพ์อุคมกิจเจริญ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕
๒๗. เรื่องเนียบหน้าอิกซื่อ สันนิษฐานว่าสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ให้แปล โรงพิมพ์
หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๐

๒๘. เรื่อง เม็งมวค เซงฉ้อ สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ให้หลวงพิชัยวาริแปด
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๓ โรงพิมพ์หมอบรัดเลย์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๑
๒๙. เรื่อง ไซอิ๋ว พระโสภณอักษรกิจ (เล็ก สมิศิริ) ให้นำคำแปลและนายเทียน
วรรณโก เรียบเรียง โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘
๓๐. เรื่อง เปา เล่งตุงอัน นายหยงอยู่ในกรมทหารปืนใหญ่แปด นายเทียน วรรณโก
เรียบเรียง โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๑

รัชกาลที่ ๖

๓๑. เรื่อง เซง เตี้ยว พระโสภณอักษรกิจ ให้นำจีนภาคปริวรรต (ไซกินจ้อ) แปล พระยา
อุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ (ม.ร.ว. ประยูร อิศรศักดิ์) เรียบเรียง โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔
๓๒. เรื่อง ่วน เตี้ยว นายชู้เนียม คันเวชกุล แปล โรงพิมพ์ไคดีเมตพิมพ์เมื่อ พ.ศ.
๒๔๖๔ ? ✓
๓๓. เรื่อง บุญ เข็ก เทียน คณะหนังสือพิมพ์สยามแปด และพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕
๓๔. เรื่อง โหงว ไส้ว เพ็งปัก แปลพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ คณะหนังสือพิมพ์ศรีกรุง
รวมพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕

ภาคผนวก ข.

รายชื่อเรื่องจักรวาลศาสตร์บางเรื่องซึ่งพิมพ์จำหน่าย
ตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ จนถึงรัชกาลที่ ๖

เรื่องสิบสองเดือน พิมพ์โรงพิมพ์ กร. สมิธ เมื่อ จ.ศ. ๑๒๓๒ (พ.ศ. ๒๔๑๓)

นันทุภกรถัม พิมพ์โรงพิมพ์หลวงในพระบรมมหาราชวัง เมื่อ จ.ศ. ๑๒๓๘ (พ.ศ. ๒๔๑๙)
ในโอกาสเดือนกรม พระเจ้าราชวงศ์เชอ กรมหมื่นอักษรศาสตร์โสภณ

นกกยทอง พิมพ์โรงพิมพ์นายสิน เมื่อ จ.ศ. ๑๒๔๓ (พ.ศ. ๒๔๒๔)

พระคาวี (พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒) พิมพ์โรงพิมพ์มยุรวงษ์รัตนฤทธิศ เมื่อ จ.ศ.
๑๒๔๕ (พ.ศ. ๒๔๒๖)

พระมะณีโชย (พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒) พิมพ์โรงพิมพ์มยุรวงษ์รัตนฤทธิศ เมื่อ
จ.ศ. ๑๒๔๕ (พ.ศ. ๒๔๒๖)

สุริยวงษพรหมเมศ พิมพ์โรงพิมพ์กร. สมิธ เมื่อ จ.ศ. ๑๒๔๕ (พ.ศ. ๒๔๒๖)

กระต่ายทอง พิมพ์โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒)

แก้วพิศการ พิมพ์โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒)

จักรแก้ว พิมพ์โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒)

พระสุทนต์ พิมพ์โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒)

สังข์สังวาล พิมพ์โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒)

สุวรรณตงษ์ พิมพ์โรงพิมพ์บางกอกประสิทธิ์การคอมพานีลิมิเตด เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ.
๒๔๓๒)

สุวรรณเศียร พิมพ์โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๓)

พระวรวงษ์ ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๓๘)

ลโน้นน้อยเรื่อนงาม ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๓๘)

ห้องสินคำกลอน ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๓๘)

จัฑะโคจร พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

จำปาสี่ต้น พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

แมงจุมพาศทอง พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

พระมะณีเพชรรัตน์ พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

พระสี่เสาร พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

พระอะไถยมนตรี พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

พิกุลทอง พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

ลักษณะวงษ์ พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

วงษ์วรกร พิมพ์ที่โรงพิมพ์นายเทพ เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐)

พระธัญวิฑิต พิมพ์ที่โรงพิมพ์พานิชสุภณณ เมื่อ ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔)

ยศกิจ พิมพ์ที่โรงพิมพ์พานิชสุภณณ เมื่อ ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔)

ตะเพียนทอง ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙)

ยศเกียรติ ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๕๓)

ทองมาลัยทอง ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๕๕)

รามสิน ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๕๕)

สุวรรณลอยล่อง ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ ร.ศ. ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๕๕)

การระเกษมบุบผา พิมพ์ที่โรงพิมพ์บางกอกน้อย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

พระยาทรงหัตถ์อง พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศรีเจริญ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

รัตนมา พิมพ์ที่โรงพิมพ์บางกอกน้อย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

กายเพชร พิมพ์ที่โรงพิมพ์พานิชกุลมด เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

เองกิ่งท้าว ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓

จอกแก้ว พิมพ์ที่โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕

ศุกกะตาเพชร พิมพ์ที่โรงพิมพ์ศรีเจริญ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖

จำปาแก้วจำปาทอง พิมพ์ที่โรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗

นวมะกิดทอง พิมพ์ที่โรงพิมพ์ทางสมุก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘

พระประทุม พิมพ์ที่โรงพิมพ์ทางสมุก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘

พระอุไทยมณี พิมพ์ที่โรงพิมพ์บรรณวิทยาคาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘

นอกจากนี้ยังมี เรื่องซึ่งไม่ออกสำนักพิมพ์และปีที่พิมพ์ ได้แก่

ไชยศักดิ์	พระยาภักดิ์พระยาพาน	มังกุฎทอง
พระพิณกร	พระยาแกรก	ดินทอง
พระภาควัน	พระยามจุลิน	วิสัยบุญ
พระภาคแสน	พระสมุทโคกม	สีอึ่งทอง
พระพิมพ์สวรรค์	พิมพ์ทอง	สุวรรณวงษา

ภาคผนวก ค

นิทานโบราณ

ว่าถ้อยนิทานเป็นการ เสนอสนุกแฉ เป็นคติสัจสัจปญญา

○ ยังมีพวกทหาปลาอยู่สี่คน, ซอกันแหลมหนึ่ง, ชุ่มกมากหนึ่ง, สองมือปามหนึ่ง, หูกางหนึ่ง, เป็นสี่คนด้วยกัน เทียวทอดแหลัดชอนหากินอยู่ประเทศบ้านนอก ภาวันหนึ่ง พวกสี่คนไปเทียวทหาปลาในลำแม่น้ำ, เหนรวังฝั่งบนต้นไทร, เจาหยั่งลงไปใต้น้ำ, โดยความที่โง่งของตัว, สำคัญว่ารวงผึ้งอยู่ในน้ำ, เจากันแหลมจึงใช้ให้เจ้าหูกางลงดำเอา รวงผึ้งนั้นมา เจ้าหูกางลงไปใต้น้ำไปเทียวดำรวงผึ้งนั้น, ก็มีโคเหน่สิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย, จนตัวเขาไปไต่รากไทรตาย. ครั้นเพื่อนที่อยู่บนเรือนนั้นคอยอยู่เหน่หูกางหายไป, จึงนึก ว่าเจ้าหูกางไปกินผึ้งเสียแต่ญ่เดียว, จึงพากันลงไปตามจับตัวเจ้าหูกาง, ครั้นตามลง ไปจึงพบศพเจ้าหูกาง, ซึ่งซัดจมอยู่ไต่รากไทร, จึงพากันลุดลากเอาศพนั้นขึ้นมาวางไปบน เรือ, จึงพากันเข้าปลืศศพนั้น, ด้วยความโกรธว่าไปกินรวงผึ้งเสียแต่ญ่เดียว, ไม่เอามาสู่เราบ้าง, ครั้นศพก็เสร็จแล้วก็เอาศพใส่เรือนั้นไป, ครั้นศพนั้นเน่า, คนทั้ง ปวงที่ภย เขาก็พากันเกลียดชมนคำเขาไปทั่วทุกดำ, ครั้นเจากันแหลมได้ยินเขาวาดังนั้น, จึงถามเขาว่าถ้า เขเห็นเน่าดังนี้, เป็นถ่ากายเขาไม่รูเลย, ชาวเรือทั้งปวงจึงว่า เขา ทั้งเสียเด็ก, ไม่ต้องการที่จะเอาไปเลยคนก็ตายแล้ว, เจากันแหลมได้ฟังดังนั้น, จึงชวนพวก เพื่อนหามเอาศพนั้นทิ้งน้ำเสีย, ก็ชวนกันเทียวทหาปลาต่อไป, ครั้นเวลาเย็นไป จอกเรือหุง เขาก็หน้าวัดแห่งหนึ่ง, ครั้นเจ้าสามมือปามผายลมออกมาก็ เข็นไปทั่วลำเรือ, เจากันแหลมจึงว่ากับ เจ้าชุ่มกมากว่า, อายสองคนนี้ตายแล้ว, เราจะได้เสียก็ถ่า ๆ จะเอาไว้, เจ้าชุ่มกมากกว่าให้โล่เสียก็, ถอนั่งอยู่สักครู่หนึ่ง, เจากันแหลมกับ เจ้าชุ่มก มากก็ผายลมออกมาบ้าง, เจากันแหลมจึงว่าเราก็ต่างคนต่างตายแล้ว, ควรที่ต่างคน ต่างจะไปตามกำลังของตัว, ถอเจากันแหลมว่าดังนั้นแล้ว, ก็ขึ้นจากเรือไปถึงวัดแห่ง หนึ่ง, จึงขึ้นไปบนธรรมาสน์ที่ขามไปป่าช้า, ครั้นเวลาเย็นพระในวัดจะไป ปลงพระกรรมฐานที่ป่าช้า, จะขามศพานไปก็มีโค, จึงปลุกเจากันแหลม เจากันแหลม ก็ไม่ลุกด้วยสำคัญว่าตัวตาย, พระนั้น เห็นปลุกไม่ลุกขึ้นจึงโกรธ, เอาไม้ฆ่าวัดลงที่ หลังกเจากันแหลม ๆ เหลือทนจึงคิดว่า ไม่ทาวของพระนี่.....

รุขคนไก่อเป็นแพ, เมื่ออายุหกขวบ, เรากันตีขลุ่ยเท่าไรก็ไม่ลูกเลย, เราถูก
 ไม่ท้าวพระที่เกี่ยวก็ลูกไก่อ, เจากันแหม่มก็ตั้งนั้นแล้ว, จึงเข้าไปนอนนอนขอไม้ท้าว
 แก่พระ ๆ นั้นก็ยอมให้, จึงรับไม้ท้าวนั้นถือเคียวไปตามทาง, ไปภมบ้านแห่งหนึ่งลูกสาว
 เขาตาย, ครั้นเจากันแหม่มก็ไปขอเขา, จึงถามชาวบ้านว่าเป็นอะไรกัน, จึงพากัน
 ร้องไห้กัน, ชาวบ้านจึงบอกว่าลูกเขาตายเขาจึงไก่อร้องไห้, เจากันแหม่มจึงว่า
 จะรับธิดาขลุ่ยให้, ท่านจงไปบอกแก่พ่อแม่เด็กที่ตายนั้นเถิด, เพื่อนบ้านไก่อถึงกัน
 ก็ดีใจ, จึงไปบอกกับพ่อแม่ของเด็กที่ตายนั้นว่า, มีชายผู้หนึ่งเคียวทางมาบอกกับเราว่า,
 จะรับขลุ่ยของท่านให้เป็นชิ้นทั้งเก่า, พ่อแม่ของเด็กนั้นก็ยอม, เจากันแหม่มจึงเข้าไปยก
 ศพเด็กออกจากโลง, ก็เอาไม้ขลุ่ยจะให้เป็นชิ้นทั้งเก่าศพนั้นก็มิได้เป็น, เจากันแหม่ม
 จึงหนีขึ้นไปนอน, ครั้นเวลาค่ำพ่อแม่ของเด็กจึงเข้าไปดูลูกของตัวก็มีไก่อพัน, ครั้นแหม่ม
 เห็นแหม่มไปทั้งตัว, จึงเที่ยวเสาะเจากันแหม่มก็มีไก่อพัน, ครั้นแหม่มไปนอนชื่อเจากัน
 แหม่มขึ้นไปนั่งอยู่, จึงขึ้นไปดูลูกสาวตัวลงมา, เอาไม้ท้าวนั้นโยนให้เจากันแหม่มเป็น
 อันมาก, จึงว่ากับเจากันแหม่มว่าทำเนียมลูกเขาตายทั้งนี้, ควรจะมาช่วยเขาร้องไห้
 ร้องไห้จึงจะถูก, ครั้นโยนเสร็จแล้ว, เจากันแหม่มจึงออกจากบ้านของเด็กนั้นไป,
 ครั้นไปภมบ้านแห่งหนึ่ง, กำลังงานเจากันแหม่มเจากันแหม่มชื่อนั้นอยู่, เจากันแหม่มไปขอเขา
 จึงซักถามมาของตัวขลุ่ยตัวเขาไปร้องไห้, เขาจึงได้ขลุ่ยที่ลงมาจากรี, เขา
 จึงพูดว่าควรที่จะจะมาเล่นเป็นการสนทนากันจึงจะถูก, ไม่ควรที่จะมาร้องไห้, ถ้า
 ที่หลังไปเที่ยวที่อื่น, ถ้าเห็นเขาทำการจึงช่วยกันโห่ร้องจะได้เป็นมงคล, เขาว่า
 เท่านั้นแล้วเขาก็ได้ออกจากบ้าน, ครั้นเคียวมาเห็นเขากำลังนอนเขาอยู่ในป่า, ครั้น
 ตัวเคียวเขาไปไกล, จึงแฉกกระทะเพื่อไล่จนหนีไปจากตนไม่จนสิ้น, ผู้ที่ไปขลุ่ย
 นั้นเขาก็ไก่อ, เขาจึงว่าควรที่จะช่วยกันค้อมมอง, ที่น้อยทำอย่างนั้นต่อไป, ครั้นเขา
 ว่าค้อมแล้ว, เจากันแหม่มจึงเคียวไปจากที่เขาค้อมเขานั้นเคียวไปตามทาง, ครั้นเห็น
 ผู้หญิงกับผู้ชายเขานั่งคุยกันอยู่, ตัวจึงก้อมค้อมมองอยู่ข้างหลังครั้นเขาเห็นขลุ่ยมา เห็นเขา
 เขาก็ไก่อ, เขาจึงได้ขลุ่ยเอาแล้วเขาจึงว่า, ไม่ควรที่จะมาแฉกทั้งเขาพากันนั้นไม่
 ควร, ถ้าเห็นคนอื่นมาแฉกทั้งควรที่จะชักชวนห้ามปรามให้ไปเสียทางอื่น, จะมาชักกอด
 เขาอย่างนี้ไม่, ครั้นเขาวางค้อมแล้ว, เจากันแหม่มก็ลาไป, จึงไปภมข้างชนกัน

อยู่ในป่า. เจ้าคนแถมจึงเข้าไปกั้นกลางห้ามขวางว่าอย่าชนกันเลย, ช่างเทศคนเขาไปขวางกั้นนั้นก็เกิดโมโห, จึงแทงเจ้าคนแถมตาย, เพราะความฤทธิใจของเจ้าคนแถมนั่นเอง. ๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒ "ว่าควยนิทานเป็นการเล่นสนุกแต่เป็นคติสกับสติปัญญา," กรุโนวาท ๑ (เดือน ๘ (พฤศจิกายน), จ.ศ. ๑๓๓๖ (พ.ศ. ๒๔๑๓), ๑๔-๑๕

ภาคผนวก 4.
นิทานในวชิรญาณวิเศษ

นิทานความเปรียบ

ยังมีสัตว์หนึ่งโลกตะกายข้ามรั้วเข้าไปจะกินรังผึ้ง แล้วเอาเท้าตะกายรังผึ้งเพื่อจะ
เอามากิน นึ่งก็ค่อยถูกตาแลจุมทุกหมี่ ๆ ก็รำคาญใจ เอาเท้าตะกายเกาหน้าของตัวจนหน้า
ตาฉีกยับไปคล้ายเส้น ใจความว่า อย่าทำให้สัตว์เล็ก ๆ ที่มีพวกมากเดือดไป

ตัวอย่างอีกเรื่องหนึ่งคือ

ยังมีสิ่งใดตัวหนึ่ง เทียวอยู่ในป่า เห็นลูกสาวคนตัดฟัน เขาก็รักอยากจะโกไว้ เป็นเมีย
สิ่งใดจึงไปขอแก้กับกาหญิง ๆ เห็นว่าสิ่งใดเป็นสัตว์ใหญ่ในป่าก็เกรง จึงบอกว่าท่านมาขอ
ลูกสาวเรา ๆ ก็ตั้งใจจะใคร่ยอมยกให้ อยู่แต่รังกล้วยเขียวเดิมของท่าน , ถ้าท่านยอมจะให้
ตัดเขียวเดิมท่านแล้ว เราก็จะยอมยกลูกสาวให้ สิ่งใดมีความรักกล้าจึงยอมให้ เขาตัดเขียว
เดิมของตัว ครั้นเขาได้ตัดเขียวเดิมเสียสิ้นแล้ว เขาก็ได้เสียจากป่า ใจความว่าอย่าให้
ความอยากได้กำเริบยิ่งกว่ามีอยู่

นิยายในอิสปปกรณ์

ลาตัวหนึ่งไถ่เงินเลี้ยงศักดิ์แค้นรอง พิสงจับใจยิ่งนัก คิดอยากจะใคร่ได้เพลิงไฟเพราะ
นั้นบ้าง จึงถามศักดิ์แค้นว่าเลี้ยงชีวิตอยู่อย่างไร จึงมีเสียงเพราะดังนี้ ศักดิ์แค้นทั้งปวง

^๓ "นิทาน," วชิรญาณวิเศษ, ๑, หน้า ๑ (เดือน ๒ (พฤษภาคม), จ.ศ. ๑๒๔๗

(พ.ศ. ๒๔๒๘), ๓๒.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

บอกท่าน้ำคาง ลาจึงกำหนดว่าแค่นี้ไป จะเลี้ยงชีวิตตัวด้วยน้ำคางอย่างเดียว
อยู่มากไม่นานนัก ลานนั้นก็หายไปโดยความเหว

นิทานซึ่งแต่งขึ้นใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงในทางรักษาสามัคคีร์ศไม่ไห้แตกร้าง เติม
เถลิงถวัลย์ราชสมบัติบรมราชาภิเศกแล้ว วันหนึ่งนั้นเวลากลางคืน เสด็จออกพระที่นั่งอมรินทรวิน
ิจฉัย ประทับในพระฉาก ข้าทูลวงเฝ้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทรงพระคำริท กวดยข้า
ทูลละอองธุลีพระบาท เติมและข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือน ซึ่งได้เฝ้าพระองค์ใน
ราชการแผ่นดินสืบไป ให้รักษาสามัคคีร์ศในกันและกัน อย่าไห้แตกฉานกันได้

หนึ่งโอกาส เป็นช่องจะให้เสียสามัคคีร์ศนี้ จึงไปรดเกล้า พระราชทานนิทาน
หนึ่งใจความว่า ยังมีพระมหากษัตริย์องค์หนึ่ง มีมหาพราหมณ์ ซึ่งสนิทในราชการ ๔ คน
มหาพราหมณ์ทั้ง ๔ เป็นสามัคคีร์ศกันแลกัน แคมมหาพราหมณ์คนหนึ่งนั้นมิใช่ชาวต่างชาติ
พร้อมกันเฝ้าพระมหากษัตริย์ทุกวันมิได้ขาด ทั้งกลางวันและกลางคืน วันหนึ่งเวลาเช้า
พระมหากษัตริย์เสด็จออก ขุนนางเฝ้า มหาพราหมณ์ทั้ง ๔ คนนั้นเฝ้าอยู่พร้อมกัน
พระมหากษัตริย์ตรัสราชการแผ่นดินแล้ว จึงรับสั่งแก่มหาพราหมณ์ที่เป็นช่างว่า เวลา
วันนี้ให้อยู่ในวัง จะให้ทำการไห้แล้วในวันนี้ แล้วเสด็จขึ้น มหาพราหมณ์ทั้ง ๓ คน
ก็พูดกับมหาพราหมณ์ที่เป็นช่างว่า ท่านออกสู่ทางใจทำการไห้แล้วตามรับสั่ง ข้าพเจ้า
ทั้ง ๓ คนจะลาไปบ้าน เวลาค่ำจะกลับเข้ามาเฝ้าพร้อมกันตามเคย แล่วมหาพราหมณ์
ทั้ง ๓ คน ต่างคนก็ไปบ้าน แคมมหาพราหมณ์ที่เป็นช่างอยู่ในวังทำการเสร็จได้ถวาย

"นิยายที่ ๕." วชิรญาณวิเสศ. ๑. แผ่น ๒๖ (เดือน ๔ (พฤศจิกายน).

จ.ศ. ๒๕๒๔ (พ.ศ. ๒๕๐๕), mcm.

พระมหากษัตริย์ในเวลาเย็นนั้น มหาพราหมณ์ธางก็อยู่ในวังคอยเฝ้า เวลากลางวัน ครั้นค่ำใกล้เวลามหาพราหมณ์ทั้ง ๓ คนก็เข้ามาในวัง พบมหาพราหมณ์ธางแล้วถามว่า ทำการเสร็จแล้วฤ มหาพราหมณ์ที่เป็นช่างบอกว่าทำเสร็จได้ถวายแล้ว มหาพราหมณ์ทั้ง ๓ คนก็มีความยินดีโดยความจริง ครั้นเวลาค่ำพระมหากษัตริย์เสด็จออกขุนนาง มหาพราหมณ์ทั้ง ๔ คนเฝ้าตามเคยเหมือนแต่ก่อน พระมหากษัตริย์ตรัสราชการแค้นแล้ว รับสั่งให้มหาพราหมณ์ที่เป็นช่างเข้ามาข้างพระแท่น แล้วรับสั่งกระซิบถามว่า เจ้าทำการอยู่ในวังวันยังค่ำไคกินเข้าแล้วฤ ข้าลืมไปไม่ได้สั่งให้เขาหาเข้ามาให้กิน เจ้าไคกินฤเปล่า มหาพราหมณ์ธางทูลว่าที่บานหามาให้ได้รับพระราชทานแล้ว พระมหากษัตริย์ก็เสด็จขึ้น มหาพราหมณ์ทั้ง ๓ คนถามมหาพราหมณ์ธางว่า รับสั่งให้หาเข้าไปกระซิบถามราชการสิ่งใด มหาพราหมณ์ธางบอกว่ารับสั่งถามว่า ข้าพเจ้าทำการอยู่ในวังไคกินเข้าแล้วฤ ข้าพเจ้าทูลว่าที่บานหามาให้ได้รับพระราชทานแล้วเท่านั้นก็เสด็จขึ้น มหาพราหมณ์ทั้ง ๔ คนก็พากันออกจากวัง แคมมหาพราหมณ์ทั้ง ๓ คนนั้น ชวนกันเดินหลีกหนีไปเฝ้ามหาพราหมณ์ที่เป็นช่าง แล้วปลุกขากันว่า ซึ่งรับสั่งให้มหาพราหมณ์ธางเข้าไปรับสั่งกระซิบ เป็นความลับ ไม่ใช่รับสั่งถามการกินเข้า ถ้าและกินเข้า เท่านั้นรับสั่งถามเป็นความลับก็ได้ แคมมหาพราหมณ์ธางซึ่ง เป็นมิตรร่วมสามัคคีกับเรา เขาไม่ชอบตรงบอกปกปิดความเราเสียฤ ฤาหนึ่งวันนี้ เขาทำการอยู่ในวังยังค่ำ เขาจะไปทูลปรึกษาเรา ๓ คนประการใดก็ไมรู ไม่ควรที่เราจะไว้วางใจในทางมิตรร่วมสามัคคี ตั้งแต่วันนั้นมหาพราหมณ์ทั้ง ๓ คน ก็คิดประหัดประหารมหาพราหมณ์ธาง ด้วยมีความสงไสย แคมราวจากสามัคคีกับมหาพราหมณ์ธาง ในราชการครั้งนี้เป็นที่หวาดหวั่นแก่ข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือนทั้งสิ้น ให้ข้าหลวงเดิมให้รักษาสามัคคี กำหนดในนิทานนี้เป็นแบบอย่างราชการสืบไป ๖

^๖ พระยาพิไชยสงคราม, วชิรญาณวิเสศ, ๑, แผน ๒ (เดือน ๒ (พฤษภาคม),

ภาคผนวก จ

เรื่องสั้นกวีนิพนธ์พิเศษ

เรื่องปก กุญแจกุญแจ

อายเรื่องคิดปัญหา ใครเขาจะเคยได้เงินทองมากน้อยเท่าโลกก็ยังไม่ปรากฏแก่ตา แต่เมื่อครั้งข้าพเจ้ามาอยู่แขวงกรุงเก่า ได้เคยคิดกับเขาเล่นครั้ง ๑ เพราะสาเหตุของแกไปไถ่ลายแทงมาแต่เมืองอ่างทอง ว่า "คำปลัดเซินในเมืองกรุงมีสาแหรกยานไม้คานโกลง สวาน้อยโอโงงโพงน้ำเขานา" ดังนี้

บางที่ท่านผู้ถามมาคงจะอยากรู้ว่า ลายแทงนั้นรูปร่างมันอย่างไร มีใช้ของวิเศษหรือรรมย์อันใดคือใบลานใครเขาเจาหนังสือ ๆ ไว้ ตามวัดแควครั้งไร ๆ ถ้าไปเจอเป็นคำปัญหาเขาค้างนี้ ก็เรียกว่าลายแทง

แลคำหมอลงคนนี้ เขาว่าแต่เดิมแกวระ เป็นขวัญอยู่ชานานฝั่งคีตกออกมา เมื่อแกมีวิชาอ่านอุบายคิดปัญหามาก กุญแจเหมือนแกจะไต่เคยคิดแลเที่ยวชุกคามักวิความหลายราย แต่แกจะเคยไต่ทรัพย์สินมากน้อยเท่าโลกก็ไม่มีใครรู้

วันอุโบสถหนึ่ง คาทหมอลงแกมาพึ่งเทศมาขยายเรื่องลายแทงที่วานชน กุญแจกลลก็มีเวลาว่าง ๆ ข้าพเจ้าจึงขอคัดไม้มาอนคิกในกะถึ ปัญหาข้าพเจ้าคิกคิไม้ว่าสาแหรกยานคือชื่อสาแหรกอย่างพระ ๆ ก็เห็นมีแต่สายตะพายบาตร อันไม้คานโกลงนั้น ไม้คานสำหรับหิ้วสายตะพายบาตรก็คิว่าพระ แต่ทำไมจึงโกลง คิดไปอีกชั้นหนึ่งจะต้องตกลงว่าในเวลาบวช เพราะเมื่อเจ้านาคออกมาขึ้นรับอามะกันเค ประนมมือก้ม ๆ จึงโกลง ชื่อความที่ออกมานั้นก็กลมกับชื่อต่อไป ที่ว่าสวาน้อยโอโงงนั้นก็ไต่แกคำอุปมาในคำสอน ว่าพระภิกษุที่บวชใหม่ยอมประหม่าเหมือนสวาน้อยอันไปสู่วีรอนแห่งตระกูลชาย ข้าความที่ว่าโพงน้ำเขานานั้นเล่า ก็ตรงกับความเป็นสังฆะคุณว่า ปุณฺณิกเขตตัง อันเป็นเนื่อนาบุญ ปัญหา ถ้ามีจริงคงจะดังไว้ครั้งที่เจ้านาคขึ้นรับอามะกันเคเป็นแน่ ไต่บอกความคิดนี้แก่คาทหมอลงแกก็เอออออกเห็นด้วย คิดอ่านจะไปมีกพิชชุกทรัพย์ แต่จะไต่ชุกหรือไม่ กอออกพรรษาข้าพเจ้าก็คิกกลับลงมากกรุงเพทฯ หาไต่ทราบความคอบไปไม่ แลกการคิดปัญหาไต่คิกครั้งเดียวเท่านั้นแล้วก็เลิกมา จนกระทั่งมาเจอเรื่องประหลาดชงกกลเข้า เมื่อเร็ว ๆ นี้ จึงต้องลองคิดปัญหาคู่อีกครั้งหนึ่ง

ปัญหาคู่อีกหนึ่ง แปลกประหลาดกว่าที่เคยไต่ขึ้นมาแต่ก่อน กุญแจลายแทงแลปัญหาว่ามีขึ้นในกรุงเพทฯ ไต่แต่ว่ากรุงเพทฯเท่านั้น ข้ามีขึ้นในวัดพระแก้วในพระราชวังนี้เอง จึงเห็นเป็นการประหลาดนักหนา พุกกุเหมือนจะแกลลงหลอกล่เล่น แต่ความเรื่องนี้จะจริงเท็จฉันใด

เชิญท่านทั้งหลายอ่านดูเรื่องราวที่จะเล่าให้ฟังให้ตลอดแล้ว พิจารณาทุกที่จะเห็นได้

เดิมเมื่อคนเถื่อนพฤกษิกายนักษัตรโกสินทรยศสมทกหลังศกนี้เอง เวลาบ่ายวันหนึ่ง
ข้าพเจ้าเดินเข้าไปเที่ยวเล่นในวัดพระแก้ว คุอะไรก็อะไร เพลินมาจนถึงรูปหล่อพระฤๅษีที่อยู่
หลังพระอุโบสถ และขึ้นไปดู เห็นคนทางไกลขึ้นอยู่ที่หน้าคักพระฤๅษีก็อหนึ่ง นึกอยากจะรู้ว่าคนไม่
นั้นขึ้นเองหรือใคร เขากระดางขึ้นไปตั้งไว้อึ่งเป็นขึ้นไปดู เห็นใบลานขกวางอยู่บนคักพระฤๅษีขก
หนึ่ง ไม่รู้ว่าควยเหตุไ้จึ่งหยิบคักมือลงมากวย เขาคลื่ออกดูเห็น เป็นคักหนึ่งชื่อขอมอถัด ๒
บรรทัด อ่านออกกัที่เป็นคาถาว่า "เอโถ ถุโย เอกา ถุยา อถติ ตาโก อโช ตาภา ลิตขภา
ทิวราชา โหสมุเตว ขิริญญ" คอลงไปมีหนังสือขอมเขียนแปลรยบรรทัดหนึ่ง ว่า
"ถ้าใครไม่เชื่อพระคาถานี้ไซ้ จะถูกท่านแรงซักหนักหนา" ทั้งนี้

"ใบลานขกนี้ลายแทงละชิ แต่ไหนหนอมานุกขึ้นบนคักพระฤๅษีถึงในวัดพระแก้ว
คักไม้ก็ เป็นคาถาที่อ่านออกกร้ว ๆ ไม่เขากเข้าใจ ออย่าเลยคักอ่านเอาไปให้ทานผู้ทานแปล
คักอนเด็ก" ข้าพเจ้าคักคักนี้แล้ว จึ่งเอาลายแทงไปเล่าความให้เจ้าคุณเจ้าวัดท่านฟัง แต่
แรกคุณเจ้าคุณท่านก็ เห็นขอมกถ แต่กรันท่านใส่แว่นอ่านลายแทงคักกรหนึ่งแล้วก็ขว้างขลึง เลย
คักเอาข้าพเจ้าไปเอาคาถาเลอะเทอะ ผิดวิภคิจจยมาหลังหรือเด็ก ๆ ที่ไหนค่าง ไปหลอก
ให้ทานแปล บอกว่าไปไ้คักมาจากคักพระฤๅษี ในวัดพระแก้วท่านก็ไม่เชื่อ ข้าพเจ้าเห็นไม่ เป็น
เรื่องก็กลับไปบ้าน เอาลายแทงขกทั้งเสี่ยในคักหลายวัน

กรันเมื่อวันที่ ๕ นี้ คาทมอทองลอลงมากรุงเทพฯ แกแวะไปหา แกเป็นกษ
กอปฤษณา เคยคักมากวยกันแกกอน ข้าพเจ้าจึ่งเอาใบลานลายแทงนั้นออกให้ดู แลเล่าความ
ความที่ เจ้าคุณวัดท่านวานนี้ให้แกฟังกวย คาทมอทองแกกลับ เห็นไปว่า เป็นลายแทงแท้ แต่เจ้าคุณ
ท่านคักความไม่แตกเอง ท่านจะบอกว่าแปลไม่ออกท่านอาย ท่านจึ่งแกลึงคักันเอาข้าพเจ้า
ข้าพเจ้าก็ไ้เถียงแกว่า เจ้าคุณองคนี้ ท่านเชี่ยวชาญในกระบวนแปลธรรมพทศาตินิก ท่าน
เคยเป็นมหาบา เรียบถุถึง เจ็ดแปดประโยค ทำไมท่านจะแปลความเท่านี้ไม่ออก คาทมอทองแก
จึ่งขี้แงงว่า วิไสยลายแทงฤษณา เป็นของนักปราชญ์ราชบัณฑิตคักคนโบราณท่านค่างไว้ กวย
น้ำใจเจตนาจะให้ทรัพย์เป็นทานแกคนทั้งหลายทั่วไป มีไรจะให้แกมหาบา เรียบถุพวกเกี่ยว ท่าน
ยอมคักเป็นเงอนง่าสอนเร็นไว้ ถ้าถูกไว้เป็นแกหาที่ง่าย ๆ ใคร เป็นมหาบา เรียบถุก็ จะเที่ยวขุด
เอาเสี่ยหมก ลายแทงนี้ท่านถูก เป็นคาถา ก็จจะคองแปลแลคองคักคักกรองกวยสคักปัญญากวยอีก
ชั้นหนึ่งจึ่งจะไ้ทรัพย์ คาทมอทองว่า เชนนี้ถูกก็ขอมกถ

ในขณะนั้น ภอนายนมหาดเล็กเขาแหวะมาชวนให้ข้าพเจ้าไปรับเรื่องต่าง ๆ ที่หอพระ-
สมุก มาแต่งลงพิมพ์วิจิตรญาณ ข้าพเจ้ารับคำแล้ว จึงเลยวานนายมหาดเล็กให้แปลคาถาลายแทง
นายมหาดเล็กแปลออกเป่าภาษาไทยได้ความว่า

"ทิวราชา อันว่าพระราชานุประเสริฐ เอโก พระองค์ ๑ ฤโย สรรเสริญ
ดิถีการุ ซึ่งคนผู้ทำซึ่งการ เขียน (นายเสมียน) โทสมุเต ในที่อันปราศจากมทรศพ วิริเย
อันชนทั้งหลายพึงรู้ว่า เปนดังดวงแก้ว เอกา อุยา ควยวาจา เปนเครื่องสรรเสริญอย่างหนึ่ง
"อติธิดาโก อโชลภา" อิติ วากระนี้ ลาโก อันว่าลาภ อติธิ ย่อมมี อโชลภา แต่อันใด
มากนักไม่ถวน" ดังนี้

คาหมอทองนั่งหลับตา พังนายมหาดเล็กอ่านคำแปลตลอดแล้ว ขอตั้งจะตรึงตรองสัก
คืนหนึ่ง การก็เป็นระงับกันอยู่ในวันนั้น

ครั้นรุ่งขึ้น คาหมอทองมาปลุกข้าพเจ้าแต่เช้ามีด กระซิบบอกว่าปฤษณานันท์ก็ออก
แล้ว แกเห็นว่าทรัพย์จะอยู่ในกระโถนวัดพระแก้วเป้นแน่ ข้าพเจ้าแต่ไม่เห็น ว่าทำไมแกจึง
ไปถือเห็นว่าทรัพย์ลงไปอยู่ในก้นกระโถนวัดพระแก้วได้ดังนี้ แกจึงอธิบายว่า แกไปนอนพิจารณา
ลายแทง เห็นคำว่าฤโยอุยา ข้างต้นนั้นจะใดแกก็ว่า ฤโยอุยา คือที่คนถมน้ำสายก็ย่อมถมลงใน
กระโถน แลคำว่า ทิวราชา นั้นแกเห็นว่ามีไฮอัน คือตรงคำว่า ทิวราชา คือพระราชวัง
ประสมกับคำแก้ว ๆ ที่นายมหาดเล็กแปลจากศัพท์วิจิตร ญาณ จึงรวมกันเป็น "อยู่ในกระโถนวัดพระแก้ว
ในพระราชวัง" ดังนี้ ข้าพเจ้าฟังคาหมอทองอธิบายอย่างนี้ ก็สั่นหัวเราะไม่ได้ ชี้แจง
แกแกแล้วว่า แกจะแปลภาษาที่เป้นภาษาไทยอย่างนี้ มันจะถูกที่ไหน แกก็กลับเถียงว่า บารมี
เห็นมีถมไป แต่คำคำ ๆ เช่นว่า "กัณโธลมา กุจะวิน" นักปราชญ์ท่านยังผูกเขาเป็น
บารมีว่า "กัณโธลมา กุจะวิน" อย่างนี้ได้ ข้าพเจ้าชี้แจงฝ่าฝืนเท่าใดคาหมอทองก็ไม่เชื่อ ยัง
ยืนยันแข็งแรงว่าปฤษณาอยู่ในกระโถนในวัดพระแก้วเป้นแน่ ครั้นจะถ่มเถียงถึงขั้นแกก็ออกไปก็เห็น
จะเกิดชกใจกับคาหมอทองเสียเปล่า

ข้าพเจ้าจึงถามแกว่า เมื่อแกคิดเห็นอย่างนั้นแล้วแกจะทำอย่างไรเล่า คาหมอทอง
บอกว่า อันธรรมคาทรัพย์แผ่นดิน เปนของกายะสิทธิ์ มีภูคมีรักษา ถ้าไม่ทำพละกรรมเส้นสรวง
เสียก่อนมักจะมีเกิด เหตุเป็นไขเจ็บแค้นไปชุก หรือมีดินนั้นภูคมีก็จะมีขึงเสียไม่ให้ใครทรัพย์ แกคิด
จะทำบิณฑลเข้าไปตั้งบิณฑลทำการ ในวัดพระแก้วก่อนแล้วจึงจะคิดกันได้ แต่ชกใจของอยู่หัว
พระแก้วอยู่ในพระราชวัง ทั้งตัวแกก็เป็นชาวบ้านนอกถวิล เขาจะจับกุม ถ้าข้าพเจ้าช่วยสงเคราะห์

พาแกเข้าไปเห็นจะทำการสำเร็จได้ ถ้าโคทรพย์เท่าโคแกจะแบ่งให้ข้าพเจ้ากึ่งหนึ่ง หรือ
ข้าพเจ้าไม่เชื่อ จะให้แกไปทำหนังสือสัญญาทานบนที่กำนันอำเภอเสียก่อนแกก็จะยอมทำ

"คาหมอทอง เอยคาหมอทอง แกนี่เป็นชาวบ้านนอกแท้ ๆ นี่แกนึกว่าวัดพระแก้ว
เหมือนวัดกุฎีขาวหรืออย่างไร จึงจะเข้าไปตั้งพิธีชุกทรัพย์เล่นง่าย ๆ ยังไม่ทันพบผีแกจะพบคน
เขาจับเขาคา เขียนหลัง เอยเสียก่อน ถ้าฉันพาแกเข้าไปถึงแกจะไม่แบ่งทรัพย์ให้ฉันกึ่งหนึ่ง
เขาก็คง เขียนฉันกึ่งแก เท่าพรคพวกโจร อยู่ก็ ๆ จะมาพากันเอาหลังไปลงหวายเล่นเปล่า ๆ
แกกลับไปเที่ยวชุก เล่นตามบ้านนอกเถิด" ข้าพเจ้าว่าดังนี้ คาหมอทองก็โกรธตรง เรือนไปเสีย
ในทันทีนั้น

คาหมอทองไปแล้ว ข้าพเจ้านึกถึงที่แกแปลมาที่เปมาไท เห็นชบขันดี จึงเอา
ใบลานลายแทงมาพิจารณาถี่ถี่ใหม่ อ่านไปถึงคำ วชิร ญู รู้สึกว่า คำนี้ดู เหมือนพ้องกับชื่ออะไร
ที่เคยได้ยินอยู่ "อ้อ ชื่อหอพระสมุทวชิรญาณ ที่นายกรมทาดึกเขามาชวน ให้ไปรับ เรื่องมา
แต่งลงพิมพ์นั้นเอง ที่ไหนละ โทสมุท วชิร ญู นี้ก็มันตรงกับชื่อหอสมุทวชิรญาณนี่ ชัยบ
จะเปมาไทเสียจริงถึงคาหมอทองว่าออกกรรมมัง ก็ร้ายปฤษนาจะ เกี่ยวข้องกับหอพระสมุท
วชิรญาณ สักอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นแน่" ข้าพเจ้าคิดดังนี้แล้วจึงแต่งตัวเข้ามาหอพระสมุท บอก
เจ้าพนักงานว่าจะขอรับ เรื่องมาแต่งไปลงพิมพ์ เขาส่งใบ เขียมเรื่องมาให้ข้าพเจ้า เลือก เห็น
มีชื่อในพวกเรื่องประหลาดอยู่เรื่องหนึ่งว่า "อู๋ อู๋" ข้าพเจ้าถามเขาว่า เรื่อง อู๋ อู๋ นี้ดู
มันไม่ใช่คำพูดจาในภาษาไทย ท่านประสงค์จะให้แต่งเกิดความอย่างไร เจ้าพนักงานก็ไม่มีใคร
รู้ เขาบอกแต่ว่าท่านกรรมสัมปาทิกท่านกะไว้ จนบัดนี้ก็ยังไม่มีใครรับไปแต่ง ในขณะที่นั้นข้าพเจ้า
นึกขึ้นถึงปฤษนา "อัม อู๋อู๋ลงในกระโถน" ที่คาหมอทองแกคิด ก็เห็นชอบกล คุยใกล้กับคำว่าอู๋อู๋
เห็นอาจจะ เอา เรื่องคาหมอทองคิดปฤษนาแต่ง เขา เรื่องอู๋อู๋นี้ได้ จึงลงชื่อรับมาแต่งในวันนั้นไป
สามเท่ากระดาษ เมื่อยหลังก็หยุกนอก เสียกินหนึ่ง

รุ่งขึ้นบามันเข้าไปปลุกแก่เขา บอกว่าคาหมอทองมาหา ก็ให้รีบ เมื่อหน้ายเป็นที่สุด
นี่คาหมอทองจะมาบอกชวนเข้าไปชุกทรัพย์ ในวัดพระแก้วให้เขา เขียนให้ได้เป็นแน่ คาที่จะเป็น
เพราะบวชนานศึก เมื่อแกงุ่มง่าม เหมือนเป็นโรคเห็ดรักษา พูจากอันใดให้ฟังจึง เขาใจยากนัก
แกมันคนนอนขึ้นเสียแล้วจะทำอย่างไร ก็รีบชวนปากกลางหนาแล้วรีบออกมา

ถอคาหมอทองแกแแต่เห็น แกก็เอามือคบพื้นลงกึ่งนาง ร้องว่า "พูโซ่ นาย
เทวคาท่านจะโตมิ่งมีแล้ว เพราะนายที่เคียวกลายเป็นโคอัฐไฟเคียว ไม่ได้อะไร เสียทีเคียว

จะดีกว่า"

ข้าพเจ้าออกประหลาดใจยิ่งนัก จึงนั่งลงถามสาเหตุของเรื่องราวมันเป็นอย่างไร ขอให้แกเล่าให้ฟังก่อน สาเหตุของแกก็เล่าให้ฟังว่า เมื่อแกชวนให้ข้าพเจ้าพาเขาไปทำพิธีกรรมในวันศุกร์แล้ว ข้าพเจ้าไม่ยอมพาไปแล้ว แกจะไปไหว้วานผู้อื่นก็ไม่รู้จักคุ้นเคยกับใคร ครั้นจะขึ้นเขาไปทำพิธีกรรมก็กลัว เขาจะจับเข้านั้น แต่จะเล็ก เสี้ยก็เสี้ยกายทรัพย์สินแผ่นดินที่แกกักตุนแล้ว แกจึงเขาไปวัดพระแก้วแต่ตัว เขาไปขอรับอาสาพาข้าพเจ้าพระเทระโณนว่าจะเทเอาบุญ เขา ก็ยอมให้แกเท ในวันนั้นตามคำที่สาเหตุของแกว่า แกเทระโณนกว่า ๓๐ ใบ เอามือควานดูใบน้ำหมากกั้นกระโถนทุก ๆ ใบก็ไม่ได้อะไร จนถึงกระโถนใบหนึ่งซึ่งรูปร่างหนา เพาะทะลุ เหมือนจะเป็นกระโถนสังกระโถนครั้งพระร่วง แกเอามือควานลงไปใต้ของแกไฟคึกมือขึ้นมา อัน ๑ แกจึงเสียวใจ เพราะเห็นว่า ถ้าใต้งพิธีพิธีกรรมเสียก่อนแล้วอย่างค่าคงจะใต้งค่า สักห้าชิ้น นี้เพราะปีศาจโกรธว่าไม่ยอมถือ จึงแกลงให้ของแกเยาะเล่นแต่ไฟเดียว ข้าพเจ้า ใต้งก็รีบส่งสาธิตสาเหตุของ จึงว่ากล่าวว่า อย่าให้แกเสียวอกเสียวใจอันใดเลย เพราะเกราะที่ ของแกไม้ตี (หรือเกราะเหล็กที่พันถูกเข็มนาไค) ใต้งแต่ไฟเดียวก็เอาใต้งคอกคอกหลาดนเด็ก นึกว่านั้น เป็นทรัพย์สินแผ่นดิน เกราะเหล็กเมื่อใต้งก็คงหาหลายแห่งใต้งอีก

อยู่มาอีก ๒ วัน เมื่อข้าพเจ้าแต่งเรื่องสาเหตุของกิดปัญหานี้เสร็จแล้ว ก็ถือใต้งรับหนังสือไปรษณีย์อย่างประหลาดที่สุดใต้งหนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องปัญหารายนี้ จึงใต้งก็ส่งมาลงพิมพ์ กวญ ในหนังสือไปรษณีย์นั้นว่า "เราพระฤๅษีชินธาคูณูแต่งปัญญา ขอเจริญพรมาให้ทราบ กวญ เกมเราถูกเกณฑ์ให้แต่งเรื่อง กวญ กวญ ส่งไปลงพิมพ์ แต่เราครองอยู่ถึงสองสามวัน ก็นึกหาเรื่อง จะให้เขาเหมาะแก่กับคำว่า กวญ กวญ ไม่ได้ เราจึงแต่งปัญญาลงตายแทงไว้ หวังจะลงสติปัญญา นักปราชญ์ปริศนาคณินนี้ วันหนึ่งเราเคลิ้มไปตายแทงของเราหาย เราจึงจำแลงตัวเป็นสมาชิก เขาไปคอยตรวจดูใต้งใต้งเรื่องในหอพระสมุท บัดนี้ใต้งเห็นชื่อท่านเป็นผู้รับเรื่องนี้ไปแต่ง เรา จึงเข้าใจว่าท่านคงจะใต้งตายแทงของเราไปกิดปัญหาคณิน ท่านนี้เป็นคนฉลาดนัก อันปัญญาที่เรา ใต้งเป็นคาถาใต้งนั้น มันไม่ใช่คาถาภาษาพิเศชชอบกลอยู่ ท่านจะแปลถูกหมดหรือไม่เราก็ไม่ทราบ ไต้ง ๆ ท่านก็ใต้งไปแล้ว จะคงส่งคำแปลของเราไปใต้งเสียวให้ทราบ อันคำแปลของเราใต้งต้อง แปลใต้งนี้

"เอโก กวญ อันว่าถูกประสมกับไม้เอกอ่านเป็น กวญ
เอกา กวญ เป็นพหูพจน์ซ้ำอีก กวญ ๑

อัคติ ลาภ มีลาภ

• อโศกา เป็นอันมากกำหนดไม่ได้ เพราะไม่รู้ว่าจะใครจะแต่ง เรื่องไถ่ยาวเท่าใด

ลิกขการี พึ่งใ้ค้กวยการ เขียนแต่ง

พิวราชา ที่พระราชวัง

โศสมุเต หอสมุค

วชิร ญะ วชิรญาณ" กิ่งนี้ หรือถ้าจะแปลรวมความ ต้องว่า

"คำว่า ถูดยูย หอพระสมุควชิรญาณ ในพระราชวังนั้น ถ้าใครแต่งใ้จะใ้กลาภ ไม่มีประมาณ" อนึ่ง เราขอแจ้งความไ้ทานทราบใ้เอาบุญ ว่าในวัดพระแก้วที่เรายูยนี้ ไม่มี ปุณษา เป็นแน่แท้ ถ้าใครไม่เชอชนมาชุก เราจะสาปใ้ใ้เขาจับ เขียนหลัง เละใ้ใ้ทุกคน" จมขอความจกหมายพระฤาษีทาน

เรื่องมันเป็นอย่างนี้ ก็เห็นจะ เป็นกันตกลง เป็นซาพเจ้าจะใ้ค้ทรัพย์สินแผ่นดินรายนี้ จากหอพระสมุค แต่จะใ้ค้มากน้อยเท่าใ้ใด จะคองรอกูตอเมอนทาน เรื่องนี้ใ้ค้คองพิมพ์คดออก เรื่อง จะกินนากระคายขาวสันเท่าใ้ใด เจ้าพนักงานหอพระสมุคจึงจะจ่ายเงินใ้ค้ตามพิถักรากมาใ้เห็นจ นั้นเอง เป็นทรัพย์สินแผ่นดิน แต่ก็ เป็นทรัพย์สินแผ่นดินจริง ๆ ควยเป็นของพระราชทานมีใ้มาแต่ไหน แต่เมื่อมากก็คูกุใน เรื่องนี้ ซาพเจ้ายังนึกสงสัยสยนักไม่ เห็นว่าพระฤาษีค้บุกท่านจะมา เกี่ยวของอันใ้ใด ใ้ใด ค้รายท่านสมาชิคจะแกล้งทำเลนเองเป็นมันคอง แต่อย่างไร ๆ ก็ค้ นากลัวท่านทั้งหลาย จะพากันปรักปรำเอาว่า ซาพเจ้าแกล้งแต่งชนทั้ง เรื่องมากกว่าอย่างอื่น เมื่อไม่เชอพระฤาษี แลวก็คามใ้ใ้ใครจะใ้ใ้สับสวนทวนพยาน.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิทานเรื่องโง่ง

ผู้อ่านหนังสือที่ใครจะรู้ว่าโง่งคือสิ่งใดและก็จะช่วยอย่างไรก็เห็นจะมีน้อยตัว ถึงข้าพเจ้าเองแต่แรกก็ไม่รู้จัก ต่อมาเมื่อนายคิงเขาเจอคราวเคราะห์ร้ายได้โง่งเป็นที่พึ่งรอดตัวมาได้ แลเขามาเล่าให้ฟังจึงใคร่รู้จักแลรู้คุณโง่งแต่วันนั้นมา

เมื่อเดือนหน้าปีกตายนี้นายคิงมีแม่เฒ่าบ้านมางคำทรูออกไปเก็บเงินข้าราชการได้เงินจากตัวเลขรวบรวมมาสามชั่งสิบห้า กลับมาถึงบ้านยังไม่ทันเอาเงินไปส่งหอ เวลาห้าวันหนึ่งแม่ทัพเมียนมาทวมมาเล่าความให้ฟังว่า นายทวมแพ้ความเขาลงจะต้องเสียเงินเบ็ดเสร็จสามชั่ง เป็นเวลากำลังซัดไม่มีตัวเงินจะไปเสียนายทวมต้องซึ่งตรงอยู่ แม่ทัพมีคำสั่งของตึกตัวกษัตริย์เล็กน้อย ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรนายคิงจึงแนะนำ ให้เอาสิ่งของจำนำเขาเอาเงินไปเสีย ไทนายทวมพนโโทษเสียก่อนแล้ว จึงคอยหาเงินไปจ่ายของกลับมาอีกด้วย แม่ทัพเห็นชอบด้วยจึงกลับมาบ้าน เอาสายสร้อยทองหนักเจ็ดตำลึงสายหนึ่ง กลับมาขอจำนำฝากนายคิงแต่สามชั่ง นายคิงได้บอกแม่ทัพว่ามีแต่เงินข้าราชการซึ่งจะคงเอาไปส่งหอ ไม่อาจเอาไปรับจำนำจำจองอะไรได้ แม่ทัพแก่ก็ร้องไห้ร้องไห้คัดค้านออกไปต่าง ๆ ตามประสาผู้หญิงว่านายคิงไม่รักใคร่ นายทวมเป็นคน ซ้ำแม่เฒ่าภรรยาของนายคิงก็ไปส่งสานแม่ทัพช่วยคัดค้านจากต่าง ๆ ด้วย นายคิงก็เป็นอันเสียไม่ได้ ต้องเอาเงินสามชั่งรับจำนำสายสร้อยไว้ แต่ไคร่คากันแม่ทัพไว้โดยแข็งแรง ทำให้เอาเงินมาจ่ายไปเสียในสามวัน อยาให้คงไปตีคตรางลโโทษ เพราะที่สมเคราะห์แม่ทัพนี้ ครั้นอยู่มาได้สามสี่วันนายคิงเห็นนายทวมแม่ทัพพากันมาที่บ้านนายคิง ขอบบุญคุณที่ได้ช่วยแล้วนับเงินทั้งคนแลออกเบียดอกให้ จะขอลายสายสร้อยคืนไป เวลานั้นแม่เฒ่าไปสวนได้สองวันยังหากลับมาไม่ นายคิงเข้าไปคนหาทุกแห่งไม่พบสายสร้อยให้ตกใจก็มีวิธีที่จะทำประการใด จึงปรึกษานายทวมแม่ทัพว่า แม่เฒ่าเป็นผู้นับไว้ไปสวนยังไม่กลับมา ขอให้รอคอยเมื่อกลับมาจึงคอย

ครั้นรุ่งขึ้นป่าสมกับลุงสาพาแม่เฒ่าใส่เรือมาส่ง บอกว่าแม่เฒ่าไปถึงสวนหนึ่งเก็บผักอยู่ก็ ๆ ร้องหวัดขึ้นแล้วล้มเนไป ช่วยกันแก้ไขพื้นพอกันเขาปลาได้ แคยังพุดจาไม่ออกจนต้องพามาส่ง นายคิงตกใจกับแม่เฒ่าพุงขึ้นบนเรือน สักเกตศูอาการก็เหมือนเช่นลุงสาป่าสมว่า จะไคร่ตามอาการแม่เฒ่าประการใดต่อไป ก็ไม่ได้ความ ผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านนั้นพากันว่าอาการเช่นนี้ คงจะเป็นผีสิงหรือถูกตองอันใดจำต้องรักษาด้วยทางใน รัตนามุกนำมนต์จึงจะหาย

นายคิงเห็นชอบด้วยจึงเที่ยวสืบสวนหาหมอเข้ามาคนก็ได้ข่าวว่าท่านขรรค์เสื่อวัดคลังพังนั้น การรักษา
ภายในอย่างนี้คิงก็ โดยที่สักถึงจะคลุ้มคลั่ง เป็นมาหลังรักษาหายเคยรักษามา เป็นอันมาก นายคิง
ก็ทราบก็ยินดีจักหมอกฤษโสมพานลง เรือไปวัดคลังพัง ครองขึ้นไปบนกระฎี่ท่านขรรค์เสื่อ เห็นท่าน
ขรรค์นั่งหมกมุ่นเขียนประเจียดอยู่ แต่ผมเฝ้าทวนกรายยาวยุ่งๆ เหมือนไม้ไถ่โกนมาสักสองสาม
อุโบสถ นายคิงจึงมานึกแต่ในใจว่า ท่านขรรค์นี้การ เวทมนต์เห็นจะขลังจริง คิงจะทำพากเพียร
เขียนประเจียดบริกรรมจนมิได้ เป็นภาระแก่ที่จะตกแก่กายให้หมกมุ่น ก็ยังเกิดความปีติ เขา
ไปกราบวิงวอนนิมนต์ไปรักษาภรรยาของตัว ท่านขรรค์นั่งอยู่เป็นช้านานแล้วจึงพับประเจียดเก็บ
ไว้ ฤๅยศาลบัตรแมกเอาบาตรศพายมา เถินตามนายคิงมา แต่จะไต่พูกจากระไรกับนายคิง
สักคำหนึ่งนั้นห้ามไต่

ครั้นมาถึงบ้าน เวลาเย็นจึงนิมนต์ท่านขรรค์ลงไปคุณแม่เฒ่า ท่านขรรค์เข้านั่งพิจารณาฤกษ์
แล้วหลับตาบริกรรมอยู่เป็นช้านานแล้วก็หัวเราะ นายคิงก็ใจจึงเข้าไปถามท่านขรรค์ว่า โรคที่
แม่เฒ่าเป็นนี้ เป็นโรคอะไร ท่านขรรค์หันหน้ามาบอกแต่คำเดียวว่า "โง่ง" นายคิงสงสัยมาก
ครั้นจะถามเข้าซีกก็กลัวท่านขรรค์จะโกรธจึงถามต่อไปว่า โรคเช่นนี้จะให้กินยาอันใดจึงจะหาย
ท่านขรรค์ก็บอกว่าต้องกิน "โง่ง" นายคิงก็ออกว่าคาญใจ จึงแข็งใจถามท่านขรรค์อีกครั้งหนึ่ง
ว่าจะให้เอาอันใดเป็นกระสายยา ท่านขรรค์ยิ้มแล้วก็บอกว่า "ให้เอา "โง่ง" ทั้งทำเป็นกระ
สายยาเท่านี้ แล้วจะซักไซ้อันใดต่อไปท่านขรรค์ก็ไม่พูด นายคิงหมกมุ่นดู เห็นไม่เป็นเรื่องก็พา
ท่านขรรค์กลับลงเรือพายกลับไปส่งวัดคลังพังในค่ำวันนั้น ไปถึงวัด เวลาเช้าครูพมดุษฎีศิษย์วัดลงมา
อามน้ำอยู่หลายคน เด็กมันจึงพากันถามนายคิงว่า นี่แกเป็นญาติกับอ้ายโปลงหรือ นายคิงออก
โกรธเด็กจึงตอบว่า ข้าไม่ได้เป็นญาติกานาคิดแก่กับอ้ายโปลงอายุเพื่องอะไร ข้ามาพาท่านขรรค์
ไปรักษาใช้ต่างหาก พวกเด็กก็พากันหัวเราะเกรี้ยวใหญ่ แล้วร้องว่า พาท่านขรรค์ท่านเขรีย
อะไรไป ท่านไปสุพรรณเสียแต่ก่อนก่อน อายคนที่แกนิมนต์ไปนั้นมันอ้ายโปลงมา เขาเอามา
ฝากไว้ให้ท่านรักษาพอคอยยังชั่ว ท่านให้มันเฝ้ากระฎี่ มันลักผ้าเหลืองของท่านออกหมก แคมมา
หลงนิมนต์ไปได้ นายคิงก็ฟังดังนั้นแทบสิ้นสติไม่รู้จะวางหน้าอย่างไร ก็เลยไกลธยาไปกับเด็ก
แต่ใจนั้นโกรธอย่างยิ่ง ส่งอ้ายโปลงขึ้นมาแล้วรีบกลับมานาน

ภอนั้นบนเรือนเห็นแม่เฒ่า เข้าไปนั่งตำน้ำพริกอยู่ในครัวไฟ ก็ตกใจทั้งคิงที่เมีย
หายใช้จึงรีบเข้าไปถามว่าทำไมจึงตำน้ำพริก จะทำอะไรไปไหนหรือแม่เฒ่าจึงบอกว่า จะแกง
ไปถวายท่านขรรค์เสื่อสมณาคณะที่ท่านรักษาใช้หาย นายคิงก็ฟังก็โกรธจนขึ้นมาว่าเมียล่อ แต่มา

นึกขึ้นได้ว่าที่ตัวไปหลงรับบ้ามาก็ไม่มีใครรู้ แต่ตัวก็พึ่งมาจากวัดคลังพัง เกียวนั้นเอง ไกรจะ
 ลวงมาบอกไต่พันก็ไม่เห็นมี ก็ยิ่งนึกสงสัยมากขึ้นว่าทำไมเมียจึงว่าอายุโพล่งรักษาหาย จึง
 เรียกแม่เต่ามากระซิบถามว่าที่ว่าท่านชรัวรักษาหายนั้น ท่านรักษาอย่างไรไม่เห็นท่านให้หยุด
 ให้อายุโรกิน แม่เต่าก็อดเอออบอกแต่ว่าท่านรักษาทางใน ช่างนายคิงรูอยู่ว่าอายุโพล่งรักษา
 ก็ยิ่งสงสัยนัก แต่ครั้นจะบอกเมียว่าไปหลงรับบ้ามักนั้นก็อาย ชักไขก้นอยู่ชานาน จึงตกลง
 ว่าจะขยายความจริงด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่คงสัญญาว่าจะไม่โกรธหรือว่ากล่าวอันใดกันแล้ว
 นายคิงก็เล่าความจริงที่ตัวไปหลงรับบ้ามานั้นให้แม่เต่าฟัง แม่เต่าก็เล่าความของตัวให้ฟังว่า
 เมื่อวันไปสวนนั้นกลัวคนจะคอยสายสร้อยที่แม่ทัพจำนำไว้จึงเอาใส่ตัวไปด้วย ครั้นไปบางระมาด
 แวะเข้าหาแม่โจ่งเมียนายจาง เจอกำลังเขาจั่วทอง เขาชวนซักไม่ได้เข้าห้องคนเดียวเสีย
 เขาหลายสิบ ทองเอาสายสร้อยไขว้เขาไว้ ครั้นจะกลับมาก็ก็ดัวนายคิงจะตี จึงเลยไปสวน
 แล้วแกล้งทำนิ่งแนไปโดยกระบวนมารยา เมื่อท่านชรัวโพล่งมาบอกยาวว่าโข่ง ๆ นั้น แม่เต่า
 เข้าใจว่าท่านคิงทางในรูไส้ก็ตกใจนัก แต่มานึกว่าทำไมท่านจึงว่าโข่ง ๆ เห็นว่าท่านจะรู้ว่า
 เป็นโรคชักเงินกระมัง ท่านจึงไต่บอกให้แหงหวยตัวโข่งทั้งห้าเอาเงินมาถายสายสร้อยจะได้
 หายเจ็บ แม่เต่าเข้าใจดังนี้ ครั้นเวลาคำนายคิงไปส่งอายุโพล่ง แม่เต่าจึงดักหิมเงินห้า
 คำลึง กระซิบสั่งให้มาวไปแหงหวยตัว ข ข ค ค ข รวมทั้งห้าขอ หวยจากกำณะเอิญออก
 เขาะยี่ชั่วเขาคอเมียงจุกำ แม่เต่าก็ได้ถายสายสร้อยพันทุกช่นายคิง นี้และตัวโข่ง ถ้าใคร
 ไปหลงแทงตัวขอหวยไปหวยมันจะกิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อิลอยปอยแอด

จะไม่รับแต่งก็ไม่ไ้, ค่ายวิกินี้ยังไม่สมาริกคนไหนทานรับ, เพราะเมื่อคกคองกัน สิมัมเร็ววันจนแจกกำหนดส่งคนขับลงพิมพ์เสียแล้ว, ถ้าไม่มีเรื่องแปลกปลากดงฉบับแรกหรือก็ดู โทไป, ทั้งจะไ้เป็นแบบแผนสำหรับทานที่ยังไม่สู้เข้าใจกันด้วย. เอาเถอะยังมีเวลาอีกหลาย วันคอก, ครองทา เรื่องให้ชอบมาพากลไปก่อนก็เห็นจะไ้

อยู่จริงละทานกำหนดจะให้ส่งวันที่ ๒, เรารับมาแต่วันที่ ๓ มัวโอเอโอเออยู่เถอะ วันนี้สี่ข้างเช้าวันที่ ๕ แล้ว, ยังไม่ไ้เริ่มสักนิด เพราะยังมีคตอไม่รูว่าจะวางเรื่องอย่างไรก็, จะครองจะแต่งเสียเมื่อสองวันก่อนก็จะไ้, นี้มัวไปเพลินการอื่น ๆ เสีย. อ่า ไม่เป็นไรคอก ทนา, เราเคยเขียนวันเดียวก็แล้ว กะอิหนังสือสองนำเท่านี้แต่ยิ่งกว่านี้ยังไม่ยื่นเลย. หรือรับ เสป้ไ้แล้วในวันนักพนทุกขพนรอน, แต่ไม่รูว่าจะเอาเรื่องอไรนี้ทนา, เอะครองเสียอีกก็หนึ่ง ไ้ทออกกลอใจเถอะ, รอนรอรอนไปไหนหรือนี่, พวงนี้ลุกขึ้นจำเสียแต่เช้า, ส่งมายๆที่นิมอม.

คายจริงวันนี้วันที่ ๒ แล้ว ไม่มีใครปลุกด้วย, กูสิเฝ้ายสองโมงแล้ว ฟังต้นเคียว นี้เอง, ถ้ารูว่าจะแต่งเรื่องอย่างไรละประเคียวก็แล้ว, นี้ซัดแต่ทาง, จะเอาอย่างไรก็ทนอ, กินเข้าเสียก่อนเถอะเรา, อิมหมี่พื้มันแล้ว พุๆเสียเคียวเคียวก็สิ้นชุระ.

เอาเถอะเออแขกเขามาหา, หมายจะพุกกับเขาคำสองคำ ก็โถดเลยไปจนมาย ๔ โมง จนเสมียนทอพระสมุกเขามาเตือนแล้วนี่, คองฝึกเขาไป, ยามหนึ่งเข้าวังละจะแวะ เอาไปส่งที่เคียว. อายหนังสือหรือก็ยังไม่ไ้แต่ง, อ้อ จะเอาทำทางเป็นอย่างไร ก็ไม่มีตัว อย่างตัวไ้. ทานว่าจะแต่ง เป็นนิทานเบ็ดเตล็ด, หรือซักทำเนียบเรื่องราว, แลยกคำสอน เป็นสุภาสิต หรืออย่างไรอย่างไรก็ไ้ทั้งนั้น แล้วแค้ใจสุดแต่ลงท่ายให้มันสม เหตุสมผลละอิเรื่อง อิลอยปอยแอด ที่ทานเคียมมาไ้แล้วเป็นไ้ไ้, ถึงอย่างนั้นก็ยังคิดไม่ออก, จะเล่านิยายก็ไม่รู วว่าจะเอาเรื่อไรก็, เอะไปซี้รดเที่ยวเล่นเสียทนอย บายๆสบายๆก็ไ้ไ้ก็ไ้เรื่องไปคามทาง, กลับมา เขียนแล้วก็ส่งทอพระสมุกเขาที่เคียว.

เอ เกือบสองทุ่มแล้ว กลับมานึกอไรก็ไม่ออกสักชิ้น, มัวไปแวะพุกอูเกะเขาเสียนี่, แค้จะทำอย่างไรไ้ เพื่อนฝูงไปพบปะกันเข้า เขาชวนให้หยุดกินน้ำรอนนำชา จะซัดเขามันก็อย่าง ไรอยู่, พุกมันก็เลยเรื่อไป แต่ไม่เป็นไ้ไรยังทันคอกอย่างซาราวเกือบสี่ทุ่มถึงเข้าไปก็ไ้. ทิวเขาถูกรดเขยากลับมาถึงบ้าน ออนเปดขี้กินเข้าเสียก่อนเห็นจะไ้, ขึ้นทาระมาทาระกรรม

แก่งหนึ่งสี่กัเห็นจะไม่ไหว, ไม่เหมือนการอื่น บทไม่สรวกใจแล้วรีก็อย่างไรก็ไม่ออก.

เออ นั้นนาฬิกาตีเก้าหรือนั้น? ทา บังันเจียวหรือนั้น? อไรกินเข้าคุยกัน
เพลินไป เป็นชั่วโมงกว่าเที่ยวหรือ? ต้องรีบไปอาบน้ำอาบทำให้โปร่งอกโปร่งใจจะกลับมากเขียน
ที่เกี่ยว, อไรมือไรก็ปล่อยแกชักไปทีหนึ่งเถิด, มันจะถึง เวลากำหนดของท่านเสียแล้ว, เสมอ
ตัวคิดว่า เสียให้ท่านก็เคยได้.

เอา เรื่องอไรก็ทนอ อิดออดน้อยแถมมัน เป็นความประพฤคไม่คืนพระ, ไม่ทำละ
อย่าทำเสียเลย, ทำละต้องทำจริง ๆ จัง ๆ เอาให้ลู่ให้แล้ว. ฮือ ๆ ชยับเห็นเงาราง ๆ ละเฮ,
แถมมันก็ไม่ตีที่เราจะแก่งนิทาน เปรี๊ยะ, จิตมะราชาใคร ๆ ก็นึกโค่นกันหมด, อย่าง เรื่องแตร-
กระแจะที่เกยไถลงวชิรญาณมาแตกอนแล้ว. หรือเอาอย่างนี้เถิดก็คอกกระมัง, แถงไถลง
พระธรรมาการของพระสุริยามรินทร์ ที่เพียบแปดวฤทธิอิดออดน้อยแถม ปล่อยไถกรุงเสียแก่
อายพมาชาติ, ครั้งก่อนพระเจ้าอังกะชอมางลง ยกมา เป็นทัพพระศรีเสียดิ, ถึงแกดอม
กรุงทวารวดีก็ยังไม่ไทยไม่ไถ่ กล้วยาไสรยความเข้มแข็งของขุนหลวงหาวิก, กรุงแตก
เพราะศึกพม่าครั้งหลัง ก็เป็นแต่ทัพไปสุพลาขุนนาง เท่านั้นเอง, กรุงเสียมิได้เสียเพราะศรีอยุธยา
สิ้นคนก็, เพราะถาณนั้นแล้วไหนเลย ไทยเราทั้งหลายจะได้เห็นหน้ากันรุ่ง เรื่องอยู่ในมานเกิด
เมืองนอนของเรา ถึงทุกวันนี้เถา. พระราชพงษาวดารบอกให้เรารู้ว่า, ขุนหลวงชเรณ
คำรัสใช้ให้พระยากระลาโหมออกไปเจรจาความเมืองต่ออายพมา, วาพพากัยไทยเป็นไมตรีกัน
อยู่ก็ๆ เหตุไฉนจึงยกทัพมาอย่ายี้. อายพมามันก็พักไปโลโมเก พาลรีพาลขวางไปต่างๆ, ครั้น
ไถทรงฟังรับสั่งว่า "อายพมาว่าเอาเปล่าเปล่า " เท่านั้นแล้วก็เสด็จขึ้น, ไม่จัดการให้สมกับ
เหตุที่ศึกมาตีพระนคร, หรือเมื่อเหลือไม่เหลือมือแล้วก็ไม่มานอนใจเลย. แต่ยกย่าวเอา
มทรวทวามาขายสวน ไครๆทานอ่านพงษาวดารทานก็ทราบอยู่แล้ว.

อาการของมันอย่างไรพระ อิดออดน้อยแถมต้องครองคูที่ก่อน, มีซี่เกียจสัก ๒๐ ส่วน,
มีซาจสัก ๓๐ ส่วน, มีเหลวไหลหลงดีมีประมาณถึง ๒๓ ส่วน, มีทเขยอชานไม่เกิน ๑ ส่วนครึ่ง,
ร้อนรือร้อนรนไม่ถึงครึ่งส่วน, มีแผลอๆเพลื่นๆสัก ๑๐ ส่วนเศษๆ, มีมีไสยทาศ ๑๕ ส่วนเต็ม
ผสมกัน เข้ากอบบรยส่วน ก็ถอบัน เป็นตัวอิดออดน้อยแถมไถที่เกี่ยว.

เอาแต่คำนี้ ดูเหมือน เป็นศัพท์เก่า เนิกจากญูหึง, แดเป็นอาการของสัตว์มากกว่า
บุรุษย์. ถ้ามีในพวกญูชายก็ญูมากกว่าไฟ, ที่มีในพวกไฟก็ทาศมากกว่าพลเรือน; คนแก่มาก
กว่าหนุ่มแผลสาว, แดอายจำพวกมนุษย์ชยาแลมันอูกมก.

จะหาที่ไถ่หรือไม่ ความประพฤตินั้นนี่ เปล่า, มีบ้างก็มีโดยเคราะห์,
ที่เหมือนใครคอยจะทำร้าย รู้ว่าจะไปที่นั่นเวลานั้น, มีอด้อยป้อยแอไปคลาคนักตักเวลารอด
ไปได้, เท่ากะลมหมอบ แก่โชนันอนันต์กั ที่สุดถึงจะผลาญชาติเสียก็ทีเดียว.

มีวักคิดเหลิงเพลินไปเสีย เวลาเกือบสี่ทุ่มเสียแล้ว ยังไม่รู้ว่าจะแต่งเรื่องอะไรก็
อีก. หรือไปนั่งข้างเจดีย์ม เก็นหงายๆใจคอโปร่งสบายดี, อาย ม่ายละน่า ไม่ดูจาก
โตะเขียนหนังสือละทีนี้ ถ้าไม่สำเร็จเป็นไรเป็นไป, เพราะเราอด้อยป้อยแอเองถึงไม่รู้แล้ว
ไม่รู้รอด.

อะพุทโธพุทถึง คิดออกแล้วไม่ใช่ต้นไถล, ไม่ตองวุ่นตองวาย, จดย้ายเรื่อง
อีกอดควักวิจารณ์ ของเรานี้เองส่งไปก็แล้วกัน, อด้อยป้อยแอที่เดียว, รับๆเขียนส่งไป
เชิดสมาธิกทานกทานจะได้เห็นว่า:-

อด้อยป้อยแอสชาติหมากามัน เป็นอย่างนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
เรื่องแปลขนาดสั้นในวีรฤกษ์

อ่าน เสนอ เรื่องของ เนติบัณฑิตไทย

เมื่อเกิด เหตุ เรื่องนี้ขึ้น อายุข้าพเจ้าไกรราว ๒๔ ปี ภาวได้ เป็น เนติบัณฑิตไทยสำนัก
อเมริกันสักหน่อย ข้าพเจ้าได้ต่อสู้สาหะมานะ เพียรศึกษาวิชากฎหมายมิได้คลีกแก่ หนึ่งเลยยาก จน
ถึงท่านอาจารย์ของข้าพเจ้าได้ออกปากชม ข้าพเจ้าว่า เป็นคนมีความรู้แลความสามารถในทาง
กฎหมายที่เยี่ยม...

อยู่มาวันหนึ่ง ข้าพเจ้าฉวยหนังสือพิมพ์ที่ข้าพเจ้ารับมาอ่านตามธรรมเนียมเคยของ
ข้าพเจ้า พบข่าวรายปล้นแบงกษาพวง เจ้าทรัพย์ตาย เรื่องหนึ่ง พิลึกมาก ออกเอาใจคิดใคร่
พินิจดูโดยละเอียด แบงกษาที่ปล้นนั้น เป็นแบงกษาสำคัญสำหรับชาติที่หา นับเป็นแบงกษาอย่างมี
ในเมืองนั้น อายุรายปล้นเอาเงินไปได้ถึงแสนเหรียญ นายประจักษ์ถูกยิงตาย ครั้นรุ่งขึ้นเช้า
คนพบนายคลังทองซึ่งสลบอยู่ภายในกำปั้น เหล็กไม่ยอม ต้งอยู่ในห้องข้างนอก อากาการหนักหรือแ
อยู่ในฐานตาย ข้อที่น่าพิลึกอย่างยิ่งนั้น ทำไมอายุรายมันถึงสับปะคนซึ่งนายคลังไว้ในกำปั้น
เหล็กไม่ฆ่าเสียเลย...

...แต่นายคลังนั้น ตรงกันข้ามกับความคิดที่พากันคาดหมายหมกสิ้น หายวันทา
คืน ครั้นพูดจาได้เป็นปรกติแล้ว เล่าเรื่องราวได้ใจที่เยี่ยม เขาให้การว่า เขาหนึ่งทำงาน
อยู่ในห้องแบงกษาจนจน เวลายามเศษ มิได้ยินเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งเลย มัวนั่งเขียน
หนังสือเรื่อยอยู่ที่โต๊ะไม้สีสา ทันใดนั้น เขาได้ยินเสียงอายุรายมาชุกรรโงกอยู่ข้างหลังว่า
"มึงขึ้น เหลี้ยวหนามากๆ หรือขึ้นร้องอีกทีก็ไป มึงเป็นทองตาย"

เขาว่าใจสันตติตกตลิ่งไม่มีขวัญ หนึ่งคองแรงอยู่ไม่กระดิกกระเเคีย ในคาแลตรง
ไปคู่ในกระจกเงา ซึ่งคิกอยู่ข้างหลังโต๊ะที่ตัวเขานั่ง เขียนหนังสือ เห็นอายุรายคนหนึ่งสรวม
แต่เสื้อเชิคนั้นใน มือถือปืนไกจ่องตรงจ่อใกล้ศีรษะเขาอยู่ อายุรายคนนั้นรูปร่าง เเคิมโตอ้วน
กำยำลำสันสูงประมาณ ๖ ฟิต สรวมนหน้ากาคำบิดหน้าปาก เพียงปาก แตะกาง เป็ดออย ถือปืนไก
มือข้างขวา มือข้างซ้ายนั้นควน เพียงข้อศอก อากาการ เหล่านี้นายคลังใจจ่องสั่ง เกตคุสักรูหนึ่ง
จึง เห็นตมัทแกมถน...

คำให้การนายคลังนี้ทำให้เกิดอึดอัดกันมาก กว๋วยวาทูพรพรธสันฐานอายุผู้ราย
 เกือบจะ เป็นคน เกี่ยวกันกับโคลโดเนลโคเวนตรี ผู้ว่านวยการแมงกนนั้นคนหนึ่ง โคลโดเนลผู้นี้เป็น
 นายทหารกราวสงครามกลางเมือง แลเสียแขนข้างซ้ายในเวลารบศึกครั้งนั้น เรื่องราวที่นาย
 คลังให้การ ก็มีพยานเป็นหลักฐานควร เชื่อว่าเป็นจริงได้สิ้น กว๋วยเมื่อพากันไปซัดสูทรทรวสอบ
 เห็นมีโลหิตตกอยู่ที่พรมในห้องนายประตูที่ตายอยู่ แลลองยิงปืนโกะของกลางที่ในห้องนั้นอีกนัดหนึ่ง
 ก็ไม่ไต่ยืนไปถึงห้องที่นายคลังนั่งทำการอยู่ข้างบน ยังมีผู้หรืออีกสองคนมาไหลอยคำแมนย่ำว่า
 เขาได้เห็นโคลโดเนลโคเวนตรี เกินอยู่ข้างแมงก เมื่อเวลาสองทุ่มครึ่ง ในคืนที่ผู้รายปล้นแมงก
 นั้น พยานเท่านั้นที่จะทำเป็นเหตุให้ตอองเกาะตัวโคลโดเนลผู้นั้นได้ถนัด ตัวโคลโดเนลแขนขวาน
 ก็ต้องจับมาซึ่งอยู่ในคุกแล้ว

แกอองซาฟเจ้าโถอานคำให้การนายคลัง แลขึ้นชื่อโคลโดเนลโคเวนตรี เป็นผู้
 ซาฟเจ้าเคยเห็นท่านอยู่บ่อย ๆ ซาฟเจ้าตรองไป นึกคั้งใจคิดอยากจะอาสาสู่ความแทนทาน
 โคลโดเนลผู้นี้ให้ไค กว๋วยซาฟเจ้าเห็นโอกาส ภาจะพิสูทให้ เห็นชัดไคว่า ท่านไม่รู้ไม่ช้กว๋วย
 จริง ๆ ทั้ง เป็นช่องที่จะหาชื่อเสียใส่ตัวซาฟเจ้าเองไคกว๋วยคราวนี้เอง...

ครันถึงวันพิจารณก ราชาธิบดีท่านแมงกบให้นำพยานสองคนมาสาบาลเบิกความว่า
 พยานได้เห็นโคลโดเนล โคเวนตรี เกินอยู่ข้างแมงกเวลา ๒ ทุ่มครึ่ง ในคืนที่เกิดเหตุผู้ราย
 ปล้นแมงกนั้น ครันแล้วก็นำพยานมาสาบาลเบิกความให้เห็นชัดว่า ถึงมาครว่าโคลโดเนล โคเวนตรี
 เป็นคนมั่งมีศรีสุขก็จริงอยู่แล แต่ถว่าในเวลาผู้รายปล้นแมงกนั้น ก็เป็นเวลาที่โคลโดเนลถออง
 การเงินจ่ายใช้ในการค้าขาย ซึ่งไคเก็งคักชื่อไว้ให้สำเร็จความคัก

พยานคนท้ายแลเป็นพยานแข็งแรงตัวสำคัญนั้น คือนิสเตอร์ ซาลส์ แบรนค นายคลัง
 สาบาลตัวแล้วให้การยืนยันมั่งคั่งว่าผู้รายซึ่งปล้นแมงกที่เขามากรรโชกจะทำร้ายพยานนั้น รูปร่าง
 สูงค่าแลกิริยาอาการไม่มีผิดกับโคลโดเนล โคเวนตรี แลสาบาลไคโดยแมนย่ำในใจที่สุด ก็ที่ทรง
 ขอดผู้รายแขนซ้ายขวานเพียง ขอชอก เหมือนกับโคลโดเนล โคเวนตรีผู้นี้มีไคผิดนั้น

เท่านั้นเป็นจบหลักฐานพยานสำคัญ ในข้อหาส่วนข้างราชาธิบดี จริงอยู่เมื่อคุณแต่
 เนิ่น ๆ เพียงนี้ ก็ช้กให้ เห็นถนัดไคว่าไคความกระจ่างมีพยานเป็นหลักฐานมั่นคง ควรจะปัก
 หน้าคำช้อเอาโคลโดเนล โคเวนตรี ว่าเป็นผู้รายแท้ที่เกี่ยว...

บรรรคาคนทั้งปวงที่มาประชุมคูกอยู่ในศาลเป็นถันมาก แน่นเนื่องไปทั้งนั้น พากัน
 กระแหยงชเงอองคักคาคอญพยานของซาฟเจ้า แกอองซาฟเจ้ารองเซอูนิสเตอร์ ซาลส์ แบรนค

นายกคลัง เสียงพูดกั้นซ็อกแซ็กด้วยฤทธิ์พิศพิศวงส่ายไปตลอดห้องศาล ออกจ็อกแจ็กจะเอา
 สำเนียงว่ากระไรมิได้ แล้วยรรคาคณที่ประหลาดใจทั้งปวงไม่มีใครมาก เหมือนตัวนายกคลังเอง
 ไม่รู้ไม่ถึกมาโดนเจริญเพนพยานโดยมิไถ่ถึกได้ชั้น ข้าเอามา เป็นตัวพยานสำคัญเฉพาะขอล้างแค้น
 ปากเดียว เพื่อจะให้ช่วยพิสูทหนักโทษคนที่เขาไถ่ปรักรำเอาตรงๆมาหยกๆไม่ถึกนาที่เลย เช่นนั้น
 คุนนำชันนำพิลึก เหลือเหลือ เขาจำใจเดินออกมากกลางศาล ทำหน้า เมื่อยอย่างไม่เต็มใจ เสียเลย
 ที่เดียว ยืนเกอๆเมื่อนๆ ส่วนข้าพเจ้าก็ตั้งกระทูถามว่า "ท่านจำไถ่ไถ่ใจมันคงหรือว่า
 ผู้ร้ายถือปืนทางมือขวา"

นายกคลังตอบว่า "จะ ข้าพเจ้าจำไถ่ใจแมนย่ำที่เดียว"

จะเป็นผู้ร้ายถือปืนมือซ้าย แต่จะรามทานคักใจเห็นไปว่าถือมือขวา โดยมิหัน
 พิจารณาสังเกตนางไถ่หรือ เปล่า? จงศริตรอง เสียให้"

"ไม่ไถ่ มือซ้ายของผู้ร้ายด้วยเพียงซอกซอก เหมือนมือโคโลเนล โคเวนตรี"

"ไม่มีซอก เคล็ดแกล้งสงไสยอย่างไถ่อย่างหนึ่ง บรรดาซึ่งท่านจะ แลลหรือเข้าใจ
 ผิด ถัดมือซ้ายเป็นขวา ถัดมือขวา เป็นซ้ายมางเลยหรือ?"

"ไม่มีเป็นแน่แท้ ข้าพเจ้าสังเกตุจำไถ่แน่นอนว่า มือขวาของผู้ร้ายถือปืนจริง
 เขามาตรงศีรษะข้าพเจ้า"

ขณะนั้นบรรดาคณที่ถุกอยู่ในศาลทั้งปวงพากันคิดว่า การที่ข้าพเจ้า เขามาชักมาถาม
 ชั่วแต่ประสงค์จะพยายามไถ่พยานไถ่การยุ่ง จะไถ่พิทักคานพยานสำคัญผู้หนึ่ง เสียเท่านั้นเอง
 ถุกความจะ เป็นจะตายก็ เพราะพยานผู้หนึ่ง เดียว เป็นองค์พยานแลอยู่ในฐานที่ถุกย บางกนก็
 กระซิบนิทหาข้าพเจ้าคางๆนาๆว่า เป็นมาบาง ว่าทามเทอพงษานบาง ข้าพเจ้าก็เฉยไว้ เรียก
 เสมียนมาสั่งสองสามคำแล้ว เสมียนของข้าพเจ้าก็เดินออกไปจากศาล สักครู่หนึ่งก็ช่วยกันแบก
 กรอบอะไรแต่ไถ่ใหญ่ ถุกมเฝ้าคำพิศเสียมิดหมค ยกเอะอะเข้ามาในศาล ข้าพเจ้าก็สั่งให้พิงไว้
 ข้างฝา ข้างตัวนายกคลังยืนแล้ว จึงว่า "เออละ นี่แน่มสเคอร์แบรนคัพพยาน ข้าพเจ้าอยาก
 จะให้ท่านหันหน้า เข้าไปแลดูที่แน่มนั้น เพ่งอยู่ อย่าไถ่หันศีรษะไปทางโน้นทางนี้เลยเป็นอันขาด
 จนกว่าจะถึง เวลาที่ข้าพเจ้าจะบอกให้ท่านผันทางไหน"

นายกคลัง เต็มใจสมักทำ เกินปรารถนาที่ข้าพเจ้าขอขึ้นไปเสียอีก ขอเกาอี่มานั่ง
 ลงจงทนแลตรงคุณผู้หนึ่งถุกมเฝ้าคำพิงอยู่ตรงหน้าแน่มแนวไม่กระคิกกระเคี้ยคี่นัก ข้าพเจ้าใช้

ใบแก้วมือรองเรียก โกลเดเนล โกลเวนครี ให้เกินตรง เข้ามาทำให้เปลือง เสื่อขนออกออก เสีย
 เหลือแต่เสื่อเชือกชั้นในเอาหน้ากากำของกลาง ซึ่งเอามาไว้กลางศาลมุกหน้าเขาแคปาก ส
 ป็นโกโก้ให้ถือ ในมือของท่านที่มีอยู่แต่ข้างเดียว ก็มือขวาแล้วจึงให้เขาไปยืนอยู่หลัง เก้าอี้ นายคั้ง
 ไทยกมือชูปืนไก้ตรงที่ระยะนายคั้งถึงว่า เมื่อเวลาฉายเขาไปกรรโชก บรรดาคนในศาลทั้งปวง
 ถวนหน้าทางจง เป็นตาเดียว ออกพิลึกกึกกือ คอยดูเขาออกท้าวความ ทั้งเลนลครอยู่
 กลางศาลนั้น ข้างเสมียนของข้าพเจ้าก็แอม เขาไปยืนอยู่ข้างฉากคุมแผ่นที่คุมไว้ ตรงหน้านาย
 คั้งภอเห็นข้าพเจ้าพยักหน้าบอกไม่ให้สำคัญ ก็กระตุกปากคำซึ่งคุมเล็กออกไปหมด กลายเป็น
 แผ่นกระຈกเงาแผ่นใหญ่ พิงอยู่ในที่นั้น พอนายคั้งเห็นรูปคนในกรຈกเงาก็ส้กุงตกใจถึงจะลุก
 จากเก้าอี้ขยักพิลึกกึก แต่ข้าพเจ้าจับตัวยักไว้ขอให้ส้กุงใจนั่งลงอย่างเดิมแล้ว ข้าพเจ้าถาม
 ว่า "จงบอกข้าพเจ้ากับว่า รูปคนผู้นี้ เหมือนรูปผู้รายคนที่ปล้นแบงกกันวันนั้นหรือไม่?"

นายคั้งปากสันคยว่า "คนน้ที่เดียว เหมือนกันแท้ๆ"

ขณะนั้นคนในศาลก็โຈกกันซ้อกแซ่ก เสียงแต่ท่านเจ้าพนักงานกรมอัยการผู้เป็นโຈก
 และหัวรอเอิกๆใหญ่ถึงกว่าคน ร้องว่า "กดแตก!"

ข้าพเจ้าก็พลอยข้มคยกับเขาบ้าง พลงพคตอไปว่า "ท่านจงดูให้ไกล เขาไปอีก
 ส้ง เกตส้งกาดตรวจคราคูให้แน่ ไม่มีอะไรผิดกันเลยข้างแล้วหรือ?"

นายคั้งนั่งพิจารณาอยู่สักครู่ใหญ่แล้ว จึงคยว่า "โอ โอ ผิดกันหน่อย ผิดกัน
 คนนี้ถือปืนไก้มือข้างซ้าย อายุผู้รายนั้นถือมือข้างขวา"

ทันใดนั้น เสียงคนร้อง เฮอๆๆเอ็ดทะโรไปในศาล บนกับเสียงพุกกันจ้อกแจ๊กๆ
 ข้าพเจ้าหันมาม้าโมกมือทั้งสองข้าง หามให้หนึ่งสงภอเงียบกันลงไคแล้ว จึงซักถามนายคั้ง
 คอไปว่า "ถ้ากระนั้นมิเป็นการส้กุงวิไลย ที่คนเจ้าของเงาในกระຈกนี้จะ เป็นผู้รายคนที่เขาไป
 ยืนกรรโชกอยู่หลังเก้าอี้ท่านนายแบงก คนวันปล้นนั้นละหรือ?"

"ไม่ใช่คนน้ ข้าพเจ้ายืนยันไคเป็นแนว่า คนผู้นี้ เป็นคนเดียวกับผู้รายปล้นแบงก
 กันวันนั้นไม่ได้เป็นอันซาค บัดนี้ข้าพเจ้าไคพิจารณาแจ่มแจ้งซ้คแล้ว คนผู้นี้มือข้างขวาคยวน ถือ
 ปืนมือข้างซ้าย ส่วนอายุผู้รายที่ปล้นแบงกกันถือปืนทางมือขวา ทั้งข้าพเจ้าไควาแตกอนนั้นแล้ว"
 ทันใดนั้นข้าพเจ้าจึงบอกวว่า "ถ้ากระนั้นท่านจงกลับหน้าม้าเด็ก" นายคั้งก็ลุกขึ้นจากเก้าอี้หัน
 หน้ากลับม้า ข้าพเจ้าจึงถามวว่า "บัดนี้ท่านคิดเห็นเป็นอย่างไรเล่า?"

ขณะนั้นโคโลเนล โคเวนตรี ก็ถอดหน้ากากค่าออกโยนลงกลางศาล มือขวายัง
ถือปืนสั้นอยู่ มีสเตอร์แบรนคัมหมานีร์ซึ่งอยู่เป็นครู จึงหัวเราะโลดกระหึ่ม เถำรองว่า
"ข้าพเจ้าเพิ่งเห็น เหตุที่ขังแล้วเกี่ยวกับนี้เอง ข้าพเจ้าขางหลงจนเพ้อความเขลาอะไร
เลย: รูปเงาที่ข้าพเจ้าแลเห็นในกระจกนั้น มันคล้ายชายเป็นขวา ขวาเป็นซ้าย ตรงกันข้าม
กับรูปจริงๆ" หยุดหัวเราะแล้วพูดต่อไปว่า "แต่เอาหนังสือเราก็อไปสองกระจกมันยังกลายเป็น
หนังสือแยกไปได้ ครั้นเอากระจกขึ้นมาสองทีกลับอ่านได้จ้อ เสนอแม้เงาเขาเท่านั้นเอง ที่แท้
อายุผู้ร้ายคนที่ข้าพเจ้าเห็นในแวงนั้น มันถือปืนมือข้างซ้าย มือข้างขวามันถวนแคชสอดกางตาก"

เห็นฝีมือหรือไม่ ข้าพเจ้าไม่อยากจะพยายามที่จะพรรณาถึงความตื่นตะลึงกันออกไป
ทั้งศาล ขณะนั้นบรรดาคณะทั้งปวงก็พากันรู้สึกเห็นพร้อมกันได้ทีเดียว พวกมันหลงจนเพ้อไปตาม
นายคลังหมกทั้งเพ เสียงคมมือสรว เสรีดูข้าพเจ้า แลด้วยพรทานโคโลเนล โคเวนตรี อีกทีก็
กัทเห่เอาศัพท์มโหฬาร ลอความของข้าพเจ้าจับมีข้าพเจ้าแล้วก็กลับจากศาล พันโทซึ่งต้องหา เป็น
อิสระถึงเดิม ไม่มีใครที่จะแสดงอาการขมใจแต่ๆในการที่การทั้งปวงกลับนำมือเป็นหลังมือ
ยิ่งขึ้นไปกว่าตัวมีสเตอร์แบรนคัมหมานีร์เองแล้ว ไม่ต้อง เลวถึงข้อค้นของข้าพเจ้าท่านใดให้
สิ้นพัน ๕๐๐ เหรียญคาแพพณ์อย่างน่าอาย แลไม่ข้าพเจ้าพันทานโคโลเนล โคเวนตรี ก็ส่งไปสั่ง
จ่ายเงินหมั้นเหรียญ มาให้ข้าพเจ้าแก่จนเป็นบ้าเห็บ คำพูดกันในเมืองนั้นในหมั้นนั้น เป็นไม่มี
เรื่องอัน แยกจากขึ้นชื่อข้าพเจ้าลอสันไปทั้งบ้านทั้ง เมืองทุกหนทุกแห่ง ข้าพเจ้าก็โคมชอเสียง
เกียรติยศป. กฏ. โกงทั้ง ทั้งแต่ครั้งนั้นมาจนถึงกาลละทุกวันนี้ นี่แหละ เชื้อสหายของข้าพเจ้าถ้า
เห็นเถิดว่าคนเราทุกวันนี้ ตั้งแต่ได้สำคัญด้วยสิ่งอันใดบางอย่าง บางทีถูกเวลาเสนอมัจจุเขา เอา
ตัวรอดได้ก็อย่างง่าย ๆ ก็มิ

แต่ธรรมดาคนชั่วร้ายแล้วอย่าหมายเลย ที่จะหนีราชทัณฑ์ จนถึงหนีรอดไปวันนี้
ก็หนีหนีรอดพ้นไปถึงวันหน้าได้ เหมือนอายุผู้ร้ายปลนแบงก์รายนี้ ไม่นานไม่ช้าความชั่วก็มาปรากฏ

"อ่านเล่นเรื่องของ เนคิมัดดิคย," วัชรกฤช, ตอนที่ ๑ (ตุลาคม, ร.ศ. ๑๑๓

(พ.ศ. ๒๔๓๓), ๔๕-๑๐๑.

ขึ้น คำอำยณูรายแซนควนก็ตองจับมาพิจารณา เป็นสัจตองพิพากษาโทษแขวนคอประหารชีวิต
ให้ตายตกไปตามยถาจริต ถ้าไม่มีข้าพเจ้ามา เชี่ยวไกลงนให้ทันการทันเวลาแล้ว บางทีน่าที่
จะไต่ไปแขวนคอเอาคนสุจริต เปนยานำเสียก่อนนุรายแทอชีวิตหนึ่งก็อาจจะเป็นไต่ เมื่อ
เปนถึงนั้นเสียแล้ว ถึงโดยจะมีคนอย่างข้าพเจ้าอีกสักแสนคนมาแก้ไข ก็เหลือจะแก้ไขเหลือ
จะแก้ไข ไต่แต่เสียใจ หรือมิฉนั้นก็ไต่แต่เลยตามเลย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ช

ตัวอย่างรายชื่อภาพยนตร์จากตะวันตก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ - ๒๔๖๕

- ๒๔๖๐ คดีประหลาด (The Strang Case of Mary Page) ของบริษัท
 ภาพยนตร์พัฒนาการจ่ากัคสินไช้
- ผีมือ (The Gray Ghost) ของบริษัทภาพยนตร์พัฒนาการจ่ากัคสินไช้
- เพ็ด ออฟ อาร์ม (Pearl of Army) ของบริษัทภาพยนตร์พัฒนาการจ่ากัค
 สินไช้
- ทงูมาน ภาค ๑-๒ (Tarzan of the Ape) ไม่ออกชื่อบริษัทผู้ส่ง
- อำนาจเป็นกรรม (The Yellow Menace) ไม่ออกชื่อบริษัทผู้ส่ง
- ๒๔๖๑ ตาวัว (The Bull Eye) ของบริษัทพัฒนาการจ่ากัคสินไช้ (ภาพยนตร์
 อเมริกัน)
- ปาเตรีย (Patria) ของภาพยนตร์ของนายทุนไช้ ทางรัตนมาลา
 (ภาพยนตร์ฝรั่งเศส)
- ๒๔๖๒ กุ้ยในปารีส (The Scum of Paris) ของสยามภาพยนตร์บริษัท
 (ภาพยนตร์ฝรั่งเศส)
- ใครเป็นที่ ๑ (Who is Number I) ของบริษัทภาพยนตร์นคร เขษม
- จ้าวพ่อเสือ (The Tiger's Trail) ของสยามภาพยนตร์บริษัท
 (ภาพยนตร์ฝรั่งเศส)
- ลูกปืนทอง (The Bran Bullet) ไม่ออกชื่อบริษัทผู้จัดทำ

เอลโมมีฤทธิ์ (Elmo the Mighty) ของสยามภาพยนตร์บริษัท
(ภาพยนตร์อเมริกัน)

๒๔๖๓

เจ้าพ่อเขาคอก บริษัทภาพยนตร์นครเขมร (ภาพยนตร์ฝรั่งเศส)

เจ้าหญิงอิสตรา (Bound and Gaged) ของสยามภาพยนตร์บริษัท
(ภาพยนตร์อเมริกัน)

๒๔๖๕

ชุมทรัพย์ในอาลัยกา (Peril of Yakon) ของสยามภาพยนตร์บริษัท
(ภาพยนตร์อเมริกัน)

ไข่มุกประหลาด (The Mysterious Pearl) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๓๐ ม้วน

เจ้าสาวที่ ๑๓ (Bride) ของสยามภาพยนตร์บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน)
๓๐ ม้วน

แสงมหากาฬ (The Hope Diamond Mystery) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๓๐ ม้วน

พญานาค (ภาค ๓) (Adventure of Farzan) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๓๑ ม้วน

๒๔๖๖

กุราชสมบัติ (Great Reward) ของสยามภาพยนตร์บริษัท (ภาพยนตร์
อเมริกัน) ๓๐ ม้วน

เจ้าหญิงโกลดิส (The Social Buccancer) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน)

มาเธีย แซนดอร์ฟ (Mathias Sandorf) ไม่นอกซ์บริษัทผู้ส่ง
(ภาพยนตร์ฝรั่งเศส) ๑๘ ม้วน

รัสมิวีเศษ (The Invisible Ray) ภาพยนตร์อเมริกัน ๓๑ ม้วน

ราชาแห่งละครสัตว์ (King of the Circus) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๓๖ ม้วน

สิบแปดวันไปรอบโลก (Around the World in 18 Days) ของสยาม
ภาพยนตร์บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๑๒ ตอน

๒๔๖๓ นกอินทรีขาว (White Eagle) ของสยามภาพยนตร์บริษัท (ภาพยนตร์
ฝรั่งเศส) ๑๕ ตอน

หัวอกหญิง (Way Down East) ของสยามภาพยนตร์บริษัท (ภาพยนตร์
อเมริกัน) ๑๑ ม้วน

๒๔๖๔ ดอนคิว (Don Q Son of Zarro) ไม่นอกซ์บริษัทผู้ส่ง (ภาพยนตร์
อเมริกัน) ๑๑ ม้วน

พญาแห่งความดี (The Fighting Ranger) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๓๐ ม้วน

๒๔๖๕ วิลล์สแตนลีย์ในแอฟริกา (Will Stanley in Africa) ของสยามภาพยนตร์
บริษัท (ภาพยนตร์อเมริกัน) ๓๖ ม้วน

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นางสาวพรณี วราพร

วุฒิ อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2511
 ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2513

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน อาจารย์โท แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย